

ҚОСТАНАЙ ОБЛЫСЫ ӘКІМДІГІ
БІЛІМ БАСҚАРМАСЫНЫҢ
«ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ҚОЛДАУ ЖӘНЕ
ҚОСЫМША БІЛІМ БЕРУ Өңірлік
ОРТАЛЫҒЫ» КММ

КГУ «РЕГИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПСИХОЛОГИЧЕСКОЙ ПОДДЕРЖКИ И
ДОПОЛНИТЕЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ»
УПРАВЛЕНИЯ ОБРАЗОВАНИЯ
АКИМАТА КОСТАНАЙСКОЙ ОБЛАСТИ

«ҚОСЫМША БІЛІМ БЕРУ ЖАҒДАЙЫНДА БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ДАМУ ПЕРСПЕКТИВАЛАРЫ»

**Қостанай облысының қосымша білім беру педагог
қызметкерлерінің жұмыс кеңесінің**

МАТЕРИАЛДАР ЖИНАҒЫ

Қостанай қ, 2023 ж.

Қостанай облысының қосымша білім беру педагог қызметкерлерінің «Қосымша білім беру жағдайында білім алушылардың даму перспективалары» жұмыс кеңесінің материалдары

МАЗМҰНЫ

Петренко Е.А., Қосымша білім беру-балаларды тәрбиелеу және дамыту әлеуеті	4
Шалабай Ж.А., Балаларға қосымша білім беруді дамыту тетіктері.....	10
Баканова И.Н., Рудный қаласының білім бөлімінің «Балалар мен жастардың дамуы мен шығармашылығы сарайы» КМҚК-дағы заманауи қосымша білім беру кеңістігі балалардың дарындылығын дамыту шарттарының бірі ретінде	14
Калиев Д.Д., Студенттердің көшбасшылық қасиеттерін дамытудағы пікірсайыс технологиясының маңызы	20
Калиева А.К., «Қазақ сәндік-қолданбалы бұйымдарын жасау» шеберлік сабағы.....	23
Саратовцева Н.Н., «Табиғаттың игілігі үшін шығармашылық» шеберлік сабағы. Экосөмке.....	27
Ерік С.Е., «Дудлинг әдісі» шеберлік сабағы.....	32
Валл Н.А., «Гүл симфониясы» шеберлік сабағы.....	34
Бултирикова Ж.И., «Қобыз құралын кезең-кезеңмен оқыту әдістері» шеберлік сабағы	50
Серіков Ш.С., «Күй мұрасы» шеберлік сабағы.....	56
Зубко Н.Н., «Жарыс автомоделін жасау: техникалық және технологиялық жағдайлар» шеберлік сабағы.....	58
Ильясов А.А., «Керамика шеңберіндегі жұмыс ерекшеліктері» шеберлік сыныбы.....	61
Тұрысбек А.Д., «Керамикалық ваза жасау технологиясы» шеберлік сыныбы	63

Қосымша білім беру-балаларды тәрбиелеу және дамыту әлеуеті

Петренко Елена Александровна,
*Қостанай облысы әкімдігі білім
басқармасының «Психологиялық
қолдау және қосымша білім
беру өңірлік орталығы» КММ
директоры, ғылым кандидаты
Ph. D философия докторы*

Бүгінгі таңда адамның білімі арнайы (пәндік) біліммен емес, оның отандық және әлемдік мәдениеттің дәстүрлеріне, қоғамда белсенді әлеуметтік бейімделуге және тәуелсіз өмір таңдауына, өзін-өзі тәрбиелеуге және өзін-өзі жетілдіруге қабілетті қазіргі құндылықтар жүйесінде бағдарланған тұлға ретінде жан-жақты дамуымен анықталады. Тәжірибе көрсеткендей, адамның біліміне қойылатын талаптарды тек негізгі білім қанағаттандыра алмайды: оған бейресми қосымша білім қажет, ол адамның бейімділігін, қабілеттері мен мүдделерін, оның әлеуметтік және кәсіби өзін-өзі анықтауын дамытудың шешуші факторларының бірі болып қала береді және болып қала береді.

Балаларға қосымша білім беру қазіргі қоғамда қалыптасқан білім беру кеңістігінің маңызды құрамдас бөлігі болып табылады. Ол елдегі экономикалық және әлеуметтік жағдайдың өзгеруіне барынша жауап бере алады.

Қосымша білім берудің басты ерекшелігі - баланың жеке қажеттіліктерін бейімдеу мүмкіндігі. Балаларға қосымша білім беру ұйымдары білім алушылардың жеке өзін-өзі анықтауы мен шығармашылығын дамытуға, олардың қабілеттерін іске асыруға, қоғамдағы өмірге бейімделуге, сондай-ақ азаматтық өзін-өзі тануды, салауатты өмір салтын қалыптастыруға және мазмұнды бос уақытты ұйымдастыруға барлық жағдай жасайды.

Балалар табиғатына жақын, олардың қажеттіліктерін қанағаттандыратын, мүдделерін қанағаттандыратын нәрсені таңдайды. Бұл қосымша білім берудің шынайы мағынасы: бұл ерте өзін-өзі анықтауға көмектеседі, балаға балалық шақты толыққанды өткізуге, өзін-өзі жүзеге асыруға, әлеуметтік маңызды міндеттерді шешуге мүмкіндік береді. Қосымша білім алған балалар ересек жаста қатесіз таңдау жасауға көбірек мүмкіндіктерге ие.

Қостанай облысында 37 185 білім алушыны қамтитын 47 қосымша білім беру ұйымдары (20 шығармашылық сарайлары, балалар және жасөспірімдер шығармашылық орталықтары, 1 жас техниктер станциясы, 7 музыка мектебі, 4 көркемсурет мектебі, 9 өнер мектебі, 1 хореографиялық мектеп, 1 (21) аула клубы, 4 оқу - әдістемелік орталық) қызметін жүзеге асырады, Жалпы санның 33%. Балаларды қамтуды ұлғайту жаңа бағыттағы үйірмелер ашу есебінен мүмкін болады, сондықтан биыл Қостанай қаласында Смарт-орталықтың құрылысы аяқталуда. Юбилейный ш.а.), бұл контингентті 1300 (екі ауысымда) адамға көбейтуге және үйірмелердің сапалық құрамын кеңейтуге мүмкіндік береді, өйткені ОДО жұмысының бағыттары балалардың әртүрлі шығармашылық сұраныстарын жүзеге асыруға мүмкіндік береді.

Бүгінгі таңда облыстың қосымша білім беру ұйымдарында әртүрлі бағыттағы 868 үйірме жұмыс істейді (техникалық бағыттағы үйірмелер - 55 (1821); сәндік - қолданбалы бағыттағы үйірмелер – 135 (3790); көркем - эстетикалық – 334 (12772); экологиялық - биологиялық бағыттағы 28 (632); туристік-өлкетану – 47 (1288); қоғамдық – гуманитарлық - 3 (45); басқалары-122 (4002); спорттық-144 (4580)).

Мониторингке сүйене отырып, қызмет бағыттары облыста техникалық және экологиялық-биологиялық үйірмелер әлі де жеткілікті дамымаған деген қорытынды жасауға болады.

Облыстың 18 өңірінде ҚББҰ базаларында 898 білім алушыны қамтитын 27 робототехника үйірмесі жұмыс істейді (2,4%). Мендіқара, Жангелдин аудандарында (өңірде 1 ҚББҰ - балалар өнер мектебі) робототехника кабинеттері жоқ. Қосымша білім беру ұйымдарының басшыларына 2022-2023 жылдары техникалық бағыттағы үйірмелер желісін кеңейту бойынша ұсыныстар берілді, алайда оң динамика байқалмайды.

Осылайша, жаңа оқу жылында жұмыс оқу жоспарын қалыптастыру кезінде техникалық және экологиялық - биологиялық бағыттардың үйірмелерін қоса алғанда, қызметтің жаңа бағыттарын дамытуға ерекше назар аудару қажет.

Білім беру жүйесінің ашықтығы мемлекеттік қызметтер көрсету арқылы да қамтамасыз етіледі. Мемлекеттік қызметтер күнтізбелік жыл бойы «Mindal» электрондық жүйесі арқылы тегін көрсетіледі. Бұл жүйеге облыстың барлық қосымша білім беру ұйымдары қосылған. Мемлекеттік қызмет көрсету сапасының қорытындысы бойынша облыс прокуратурасы қосымша білім берудің екі ұйымында бұзушылықтарды (қылмыстық сипаттағы) анықтады (тіркелген балалардың ЖСН-і нақты тұрғылықты мекен-жайына сәйкес келмеді). Осыған байланысты балаларды қабылдауды

ерекше бақылауға алу және сабаққа қатысуды бақылау мәселесі бойынша педагогикалық ұжыммен түсіндіру жұмыстарын жүргізу қажет.

Ұйымның тиімді қызметі үшін 29 қосымша білім беру ұйымына 18 млн.теңгеден астам сомаға (186220470) ақшалай қаражат бөлінді. Бөлінген қаражат МТБ нығайтуға және ағымдағы және күрделі жөндеулер жүргізуге арналған.

Осылайша, қосымша білім беру саласында МТБ-ны нығайту бойынша жоспарлы жұмыс жүргізілуде, бұл қолда бар міндеттерді шешу үшін қолайлы платформа құруға мүмкіндік береді.

Бөлінген қаражатты тиімді пайдалану мақсатында қосымша білім беру ұйымдарында қамқоршылық кеңестің жұмысын ұйымдастырудың үлгілік қағидаларына сәйкес (білім министрінің 2023 жылғы 01 наурыздағы № 56 бұйрығы) әрбір ҚББҰ-да құрылуы тиіс поп кеңестердің жұмысын жандандыру қажет, бұл мәселені шешу мұқият назар аударуды талап етеді.

Қостанай облысының қосымша білім беру жүйесінде 1463 педагог жұмыс істейді, оның ішінде: 79,6% (1164) - жоғары білімі бар, сапалық құрамы 38% (559). Облыс бойынша қосымша білім беру педагогтерінің саны 17% - ға (255 педагог), жоғары білімі бар педагогтардың саны 5% - ға (43 педагог), сапалық құрамы (жоғары, бірінші санат, модератор, сарапшы, зерттеуші, шебер) 60% - ға (182 педагог) ұлғайды. Бұл фактілер ҚББҰ директорлары ҚББ ұйымдарының педагогикалық құрамының сапасын арттыру үшін жұмыс жүргізіп жатқанын көрсетеді.

Бұл жұмыс, оның ішінде педагогтардың біліктілікті арттыру курстарынан өтуі есебінен жандандырылуда.

2022 жылы біліктілікті арттыру курстарынан өткен педагогтар санының 11% - ға (187 адам) өсуі байқалады. Қостанай (13), Федоров (12), Алтынсарин(9) аудандарында және Рудный (28), Қостанай (20), Арқалық (13) қалаларында курстық дайындықпен барынша қамту байқалады. 2023 жылы 50 курс өткізу жоспарланған. Бағдарламаға дебат, нұсқаушылардың туристік - өлкетану және экскурсиялық жұмыстарын ұйымдастыру, бағдарламалау негіздері, музыкалық бағыт, мектептегі өзін-өзі басқару тақырыптары қосылды. 2023 жылдың қаңтар-шілде айлары аралығында 110 педагог онлайн және офлайн форматта 29 біліктілікті арттыру курсынан өтті.

Бұл жұмыс, оның ішінде педагогтардың біліктілікті арттыру курстарынан өтуі есебінен жандандырылуда.

Оқыту сапасының көрсеткіштерінің бірі педагогтердің кәсіби шеберлік конкурстарына қатысуы болып табылады.

Өткен оқу жылында халықаралық және республикалық деңгейлерде қосымша білім беру педагогтарының 82 (6,7%) еңбегі лайықты атап өтілді. Облыстық деңгейде ОДО педагогтарының 9 (0,7%) кәсіби конкурстардың жеңімпаздары атанды.

Орталық жыл сайын облыстық конкурстар өткізеді: Әдістемелік вернисаж, «Өнегеле ұстаз», «Үздік ҚББҰ», бірақ, өкінішке орай, ұйымдар мен педагогтардың (сол өңірлер тұрақты қатысушылар) қатысу белсенділігінің төмендігі байқалады, конкурстық материалдар талаптарға сәйкес келмейді

Мен атап өткім келеді, «Рудный қаласы білім бөлімінің «Балалар мен жастарды дамыту және шығармашылық сарайы (1 орын), Қостанай қаласының балалар мен жасөспірімдердің техникалық шығармашылық мектебі (2 орын), Қарабалық ауданы Сералы Қожамқұлов атындағы балалар өнер мектебі (Зорын), «Жітіқара ауданының балалар өнер мектебі» (номинация «Мұғалімнің шеберлігі - оқушының таланты»), жеңімпаз педагогтар Нуржанова Алмагуль Кодмановна (Қостанай қаласы балалар музыка мектебі 1 орын), Жиенбаева Алёна Владимировна (Алтынсарин ауданының балалар шығармашылығы үйі 2 орын), Погребская Вероника Валерьевна (Рудный қаласының балалар мен жасөспірімдердің даму және шығармашылық сарайы - 1 орын), Оспанов Адлет Сабыржанович (Қостанай қаласы бөлімінің техникалық шығармашылық мектебі - 2орын), Каракиян Наталья Александровна (Лисаков қаласының балалар музыка мектебі - 3 орын), Рерих Александр Юрьевич (А. И. Никифоров атындағы өнер мектебі. Қостанай қаласы - ынталандыру орны).

Мониторингке сәйкес, білім беру процесін ҚБҰ-да сырттай жұмыс істейтін мұғалімдер жүзеге асырады, бұл ережелерге қайшы келмейді, бірақ, өкінішке орай, оның кемшіліктері бар (конкурстарға қатысудың төмен өнімділігі, жазғы кезеңде балаларды жұмыспен қамтудың төмен %).

Жаңа оқу жылында осы мәселені шешуде жұмыс жүргізу қажет.

Аймақтық психологиялық қолдау және қосымша білім беру орталығы курстық дайындықты ғана емес, сонымен қатар облыстың білім беру ұйымдарын әдістемелік қолдауды жүзеге асырады, мұғалімдердің шығармашылық әлеуетін дамытуға жағдай жасайды.

2022-2023 оқу жылында біздің Орталық қосымша білім беру педагогтары үшін 4500-ден астам педагогты қамти отырып, 63-тен астам облыстық және республикалық деңгейдегі іс-шараларды жоспарлады және өткізді. Барлық өткізілетін іс - шаралар білім алушылардың кәсіби құзыреттілігін арттыруға және соның салдарынан білім беру сапасын арттыруға бағытталғанын тағы да атап өтемін. Кез-келген мұғалімнің

жұмысының нәтижесі-оның тәрбиеленушілері әртүрлі деңгейдегі конкурстарда, фестивальдарда көрсететін нәтиже.

Жыл сайын облыстық бұқаралық іс-шараларға 50 мыңнан астам білім алушы қатысады және олардың саны жылдан жылға артып келеді.

Бізді тек сандық өзгерістер ғана емес, ең алдымен сапалық өзгерістер де қуантады. Өткен оқу жылында облысымыздың оқушылары: халықаралық деңгейде 113 Гран-При және 639 жүлделі орын, республикалық конкурстар мен фестивальдарда 31 Гран-При және 834 жүлделі орын, облыстық деңгейде 4 гран-при және 293 жүлделі орынға ие болды.

ҚР БҒМ РҚББОӨО ұйымдастырған республикалық іс-шаралар рейтингінде Қостанай облысының оқушылары 17 жүлделі орынға ие болды (4 - 1 орын, 8 – 2 орын, 5-3 орын). Өткен жылмен салыстырғанда республикалық іс-шараларға қатысу қорытындысы бойынша жүлделі орындардың саны 54,8% - ға төмендегенін атап өткім келеді.

Ұйымдар арасында Республикалық техникалық шығармашылық және өнертабыс жарыстарында 2 жүлделі орынға ие болған Қостанай қаласының техникалық шығармашылық мектебін (23 жүлде) атап өткім келеді.

Алайда, облыстық іс-шараларға қатысу нәтижелері бойынша нәтижелілік көрсетпейтін ұйымдар бар, бұл қатысушылардың дайындығының төмендігін көрсетеді: Амангелді ауданының Балалар музыка мектебі, Әуликөл ауданының «Достық» балалар сауықтыру мәдени кешені, Денисов ауданының музыка мектебі, Қамысты ауданының балалар музыка мектебі, Қарасу ауданының балалар шығармашылығы Үйі, Федоров ауданының өнер мектебі.

Осы ұйымдардың директорлары облыстық және республикалық іс-шараларға қатысушылардың дайындық сапасын бақылауға алуы қажет.

Ұйымдар қызметінің жүйесінің ашықтығын қамтамасыз ету үшін сайттарды мазмұнды толтыру бойынша жұмыс жүргізілуде, сондай-ақ әлеуметтік желілер жұртшылықпен өзара іс-қимылдың неғұрлым қолжетімді форматы болып табылады. Жұмыстың белсенділігін арттыру, орналастырылған материалдың сапасына назар аудару қажет.

Ұйымдар жұмысының басым бағыттарының бірі балаларды жазғы жұмыспен қамту және білім беру ұйымдарындағы пиар-компания болып табылады.

Жазғы кезеңде ең белсенді пиар-компанияны Лисаков қаласының балалар жасөспірімдер шығармашылығы орталығын (246), Қостанай қаласының аула клубын (125), Рудный қаласының балалар тәрбие-сауықтыру кешенін (91) атап өткім келеді.

Әлеуметтік желілерде ұйымдардың қызметі жарияланбайды: Денисов ауданының БММ, Әуликөл ауданының Достық балалар сауықтыру мәдени кешені, Қостанай ауданының БММ, Лисаков қаласының БММ.

Әр түрлі деңгейдегі конкурстарда балаларды көтермелеу нысандарының бірі «Балдәурен» РОСО-ға жолдама болып табылады (Щучинск қ. және Қонаев қ.). 2023 жылдың қаңтар-тамыз айлары аралығында лагерьге Облыстың 204 оқушысы - белсенділер, байқау жеңімпаздары қатысты. Мұндай сапарлар білім алушылардың біздің орталық пен ҚР БҒМ РҚББООО өткізетін конкурстарға қатысуы үшін тамаша ынталандыру болып табылады.

Өз сөзімді аяқтай отырып, кез – келген білім беру мекемесі-бұл ерекше әлем, білім беру әлеуетін іске асыруға мүмкіндік беретін кеңістік екенін атап өткім келеді. Біз білім беру процесінің барлық қатысушыларына мейірімділік, құрмет атмосферасын құруымыз керек. Біз проблемалар бар екенін жақсы білеміз және түсінеміз, бірақ әріптестермен бірге біз барлық қиындықтарды бір нәрсе үшін – баланың жеке басы үшін жеңуіміз керек.

Балаларға қосымша білім беруді дамыту тетіктері

Шалабай Жанар Асанқызы,
*Қостанай облысы әкімдігі білім
басқармасы Жангелді ауданының
білім бөлімінің «Болат Хамзин
атындағы өнер мектебі» КММ
директоры*

Қосымша білім берудің мән –мағынасының артуы оның балалар мен жасөспірімдердің қол бос жағдайында еріктілік негізде шығармашылық және танымдық мотивациясын дамыту дербес талаптарын қанағаттандыру, өз еркіне сай мақсатты айналысуына әсіресе кәсіп таңдауына жәрдемдесу, сөйтіп өмірге бейімдеу, салауатты өмір салтына тарту, сайып келгенде бос уақытты мазмұнды өткізуді ұйымдастыруға қажетті жағдай жасауында.

Шындығында да, қосымша білім беру ұйымдары білімнің адам өмірі мен қоғамдағы рөлін балаларға түсіндіру арқылы олардың білімге, өнерге, мәдениетке деген қызығушылығын, ынтасын оятып, жеке қажеттіліктерін қанағаттандырады. Бұл жағдайда жұмыс бала мен қосымша білім беру мұғалімінің өзара ынтымастығы мен шығармашылық қарым-қатынасы арқылы іске асырылады.

Қосымша білім беру жағдайында балалар өздерінің шығармашылық әлеуеттерін, қазіргі қоғамға бейімделу дағдыларын дамыта алады және бос уақытты толыққанды ұйымдастыру мүмкіндігін алады. Қосымша білім беру міндеттерін іске асыра отырып, мектеп бір жағынан білім беру стандартын игеру, ал екінші жағынан - білім беруді жаңғыртудың маңызды ұстанымы ретінде жарияланған білім беруді ізгілендірудің негізі болып табылатын тұлғаның еркін дамуы үшін жағдай жасау қажеттігі арасындағы қарама-қайшылықты шешеді.

Қазіргі таңда қосымша білім беру ұйымдары арқылы мектептің тәрбиелік мүмкіндіктерін кеңейтіп, ашықтық, тұтастық және икемділікке ие болып, кез келген жағдайда жаңа білім алуға, бағалауға, шығармашылық белсенділігін дамытуға бағыттайды. Осы бағытта Қостанай облысы әкімдігі білім басқармасының «Жангелдин ауданы білім бөлімінің Болат Хамзин атындағы өнер мектебі» КММ - де 258 оқушы дәріс алуда. Мектептің негізгі ұстанымы:

- әр балаға «табысты жағдай» жасау;
- оған өз жұмысының нәтижесін көрсету;
- топ құруға жағдай жасау;
- оқу үрдісінің шекарасын кеңейту.

Оқушылардың шеберліктерін шыңдап, қызығушылықтарын арттыру мақсатында мектепішілік, аудандық іс-шаралар, мерекелік концерттер, көрмелер, байқау-фестивальдарға қатыстыруда мұғалім мен оқушы

арасындағы сабақтастық өз нәтижесін беріп келеді. Оның дәлелі оқушыларымыздың облыстық, республикалық, халықаралық байқауларына қатысып, жүлделі орындарға ие болып келуі. Атап айтар босам,

18 мамыр сазгер, қазақ ССР-нің мәдениет қызметкері Болат Хамзиннің туған күніне орай дәстүрлі түрде өтетін аудандық «Таланттарды іздейміз» ән байқауы, 1 шілде Ұлттық домбыра күніне орай «Домбыра асқақтата ән салып, күмбірлете күй төккен» атты іс-шара, Ұлт ұстазы, ақын, ағартушы А.Байтұрсынұлының туғанына 150 жыл, қазақ әдебиетінің классигі М.Әуезовтің туғанына 125 жыл толуына орай «Рухани жаңғыру» бағдарламасының аясында "Ұлылар үндестігі" тақырыбындағы іс-шара, "Бабалар мұрасы ұрпаққа аманат" атты тәрбие сағаттары өткізілді..

1 наурыз алғыс айту күніне орай «Ризашылық – мейрімділік бұлағы» жалпыұлттық мәден-білім беру жобасын іске асыру аясында мектеп кітапханасы оқырмандықтан құралған «Сиқырлы театр» ұжымы «Балдырған» балабақшасына «Бауырсақ» ертегісі қойды, 8 наурыз халықаралық әйелдер күні мерекесіне орай «Ана – тіршіліктің тірегі» атты іс-шара, күй атасы – Құрманғазы Сағырбаевтің туғанына 200 жыл толуына орай «Күмбірле көне домбыра» атты аудандық домбырашылар байқауы, сонымен қатар барлық білім ұйымдарында бір уақытта өткен «Наурыз мейрамы» домбырашылар челленджі, мектеп мұғалімдері мен интернат қызметкерлері бірлесіп «Ұлы дала елінің ұлттық ойындары» эстафетасы, «Қош келдің, Әз наурыз» атты мерекелік іс- шаралар өтті.

1 маусым халықаралық балаларды қорғау күніне орай орталық алаңда мектеп оқушыларының дайындаған мерекелік концерті, 1 қазан – Халықаралық қарттар күні мерекесіне орай «Қарты бар үйдің қазынасы бар» атты қарт аналармен дөңгелек үстел, 25 қазан Қазақстан Республикасы күні мерекесіне орай "Көңілді мәре" атты эстафеталық ойын, "Менің арманымдағы Қазақстан" тақырыбында суреттер көрмесі ұйымдастырылса, Н.Ахметбеков атындағы мәдениет үйінде «Мәңгілік жаса, қыран елім Қазақстаным» атты кең көлемде мерекелік концерті, «Қазақтың қаһарман қызы» атты ашық тәрбие сағаты, халықаралық би күніне орай «Биле, биле» атты би бөлімі оқушыларының жылдық есеп беру концерті өткізілді .

Жаз уақытында маусымдық лагері жұмыс жасайды. Бұл жерде оқушылар жан-жақты дамып, білімдері мен зейінін арттыру мақсатында әр-түрлі тақырыптарда мысалы «Достық», «Денсаулық», «Гүлдер», «Әдеп», «Кітаптар», «Мұражайлар», «01-өрт қауіпсіздік», «Білімділер», «Бишілер», «Суретшілер», «Жас таланттар», «ІТ» «Қолөнер», бағыттары бойынша қамтылды.

Оқушылардың шығармашылық қабілеттерін дамыту, теориялық білімдерін жетілдіру мақсатында «Ритмиканың негізгі қимылдары», «Өлшем және оның түрлері», Халық әні «Еркем-ай», «Кесте тігу өнері», Беларусь халық әні «Перепелочка», М.Магиденко «Петушок», Изонить техникасы арқылы жіппен бейнелеу өнері тақырыптарында ашық сабақтар өтіп отырады.

Әр тоқсан сайын ата – аналардың қатысуымен бөлімдер арасында техникалық сынақтар, академиялық концерттер, конкурсалды тыңдалымдар жасау дәстүрлі түрде жолға қойылған. «Бала тәрбиесіндегі ата-ананың рөлі және мектеппен байланысы» тақырыбында ата-аналар жиналысы өткізіліп, өзекті мәселелер талданды.

Облыстық тамыз кеңесінің секциялық отырыстарында мектеп кітапханашысы Ғалия Кенжебайқызы мен бейнелеу өнері бөлімінің мұғалімі Самұрат Ерікұлы арнайы шебер сынып өткізіп, өз тәжірибелерімен әріптестермен бөлісті. Өткен оқу жылының қорытындысы бойынша мектебіміз үздік ондыққа кіріп, облыстық қосымша білім беру орталығының мадақтамасымен марапатталды. Бұл мектебіміз үшін үлкен жетістік.

Мектеп оқушыларының жеткен жетістіктерге тоқталар болсам:

Қостанай облысы әкімдігі білім басқармасының өңірлік психологиялық қолдау және қосымша білім беру орталығының ұйымдастыруымен жылда дәстүрлі түрде өтетін өнерпаз хореографиялық ұжымдар мен театр ұжымдары арасындағы «Армандастар» фестивалінде мектебіміздің «Еркеназ» би ұжымы мен «Сиқырлы театр» (ұжымы қос Гран-При жүлдесін иеленді және балалар көркемсурет мектептері мен ұйымдарының оқушылары арасындағы «Алтын қазына» сәндік қолданбалы балалар шығармашылығының облыстық көрме байқауында мектебіміздің бейнелеу өнері бөлімінің оқушысы Бақтыбаева Ақбота III орын иегері атанды.

Әлшекей Бектібайұлы атындағы дәстүрлі өнерді дамыту қорының ұйымдастыруымен I Республикалық «Жас өнерпаз», «Балбұлақ» балалар мен жасөспірімдер орталығының ұйымдастыруымен өткен «Мен өмірді жырлау үшін келгенмін» атты II халықаралық өнер байқауларына қатысқан оқушыларымыз жүлделі орындарды иеленді.

Сонымен қатар «Еркеназ» би ансамблі «Ақ шағала» Республикалық хореографиялық фестиваль-байқауында «Халық биі халықтық стилдегі би» номинациясы бойынша жүлделі III орынды жеңіп алды.

Облыстық көркемөнерпаздардың халық шығармашылығы мен кинобейнелер орталығы балалар жылына орай және де Ұлт ұстазы А.Байтұрсынұлының 150 жылдығына арнайы ұйымдастырылған «Біз таланттарды іздейміз» атты Торғай өңірлік балалар мен жасөспірімдер байқауында вокал номинациясы бойынша Мұрат Жансая жүлделі II орынды иеленсе, «Сиқырлы театр» ұжымы республикалық «Ғажайып театр» байқауында Гран-при жүлдесін жеңіп алды.

Қазақстан Республикасының еңбек сіңірген мәдениет қайраткері, дәулескер күйші, дарынды композитор Айтбай Мұздахановтың шығармашылығына орай Амангелді ауданында I облыстық «Қанатты домбыра» атты домбырашылар байқауында ортаңғы топ бойынша Орманбек Жанбота I орынды жеңіп алса, Қарағұл Айназ Гран-При жүлдесін иеленіп 250 000 теңге тұратын домбыра сыйлыққа алды.

Қазақстан Республикасының Тәуелсіздігі күні мерекесі қарсаңында дарынды балаларды қолдау, оқушылардың білім алуға, спортпен шұғылдануға және шығармашылықпен айналысуға деген ынтасын арттыру

мақсатында Қостанай қаласында облыстық «Триумф» жеңімпаздарды марапаттау рәсімі өтіп мектебіміздің «Еркеназ» би ұжымының мүшесі Сәбитбек Ақбота және жетекшісі Алимбаева Жанат Абдысалыковна қатысып, облыс әкімінің алғыс хаты мен облыстық білім басқармасының алғыс хаттарымен марапатталды.

Қорыта айтқанда, балаларға қосымша білім беру ұйымдарының басқа білім беру орындарынан айырмашылығы онда бала басқаша білім жолын басып өтеді. Сонымен қатар қосымша ақпарат алып қана қойылмайды, ең бастысы шығармашылық жұмыс істеуге тартылады, адамзат еңбегінің, білімінің бірін терең игереді, оған дағдыланады, өз шеберлігіне масаттанады.

Жас ұрпақтың дара ерекшелігін ескере отырып ойлау, шешім қабылдау, қорытынды ой-пікірін білдіруін, белсенділігін, танымдық қабілетін дамытуын, өзінің шығармашылық әрекетін жүзеге асыруын қалыптастыруына мүмкіндік туғызған дұрыс. Оқушылардың қабілетін ашып, дамытуға жан-жақты жағдай жасағанда ғана мақсатқа қол жеткізуге болады. Ендігі басты міндет қосымша білім берудің ерекшеліктерін ескере отырып өз нәтижесі мен оны анықтаудың әдістемелерін жетілдіре, дамыта түсу қажет.

Рудный қаласының білім бөлімінің «Балалар мен жастардың дамуы мен шығармашылығы сарайы» КМҚК-дағы заманауи қосымша білім беру кеңістігі балалардың дарындылығын дамыту шарттарының бірі ретінде

Баканова Ирина Николаевна,
Қостанай облысы әкімдігі білім басқармасының Рудный қаласы білім бөлімінің «Балалар мен жасөспірімдерді дамыту және шығармашылық сарайы» КМҚК директоры

Бүгінгі таңда ең өзекті, маңызды және күрделі мәселелердің бірі балалардың дарындылығын анықтау және дамыту мәселесі болып қала береді. Ойлы, шығармашылықпен ойлайтын, өз жұмысына қызығушылық танытатын, өзін – өзі дамытуға және өзін-өзі жүзеге асыруға қабілетті адамды тәрбиелеу-қосымша білім беру мұғалімдерінің алдында тұрған негізгі міндеттердің бірі.

Өкінішке орай, біз әр баланың өз қабілеттерін жүзеге асыруға мүмкіндігі жоқ екендігімен бетпе-бет келеміз. Көп нәрсе отбасына, ол қарым – қатынас жасайтын, оқитын, бос уақытын өткізетін әлеуметтік топтардың әсеріне байланысты, сондықтан отбасының рөлі ерекше маңызды, онда олар баланың бейімділігін уақытында көре алады, көре алады, ал қосымша білім беру мұғалімдерінің міндеті-тиісті білім беру ортасын құру арқылы осы бейімділіктерді жүзеге асыруға негіз дайындау. Сонымен қатар, баланың таланттары мен қабілеттерін тиімді және сонымен бірге мұқият ашуда оның жанында қандай мұғалім тұрғаны маңызды рөл атқарады, өйткені олардың тек дарынды тәлімгер ғана өз тәрбиеленушісінің талантын байқап, дамыта алады деп айтуы кездейсоқ емес.

Біздің мекеменің атауы - «Балалар мен жасөспірімдердің дамуы мен шығармашылығы сарайы» – бұл жерде әр баланың дамуы, жасалуы, демек, өзін-өзі жүзеге асыруға және табысты болуға барлық мүмкіндіктер берілетіндігін көрсетеді.

Ол үшін сарай ұжымы өз қызметін өзекті заңнамалық және нормативтік-құқықтық базада құрады

(слайдта)

А) «Білім туралы» Қазақстан Республикасының Заңы (1, 4, 5, 6, 11, 14, 23, 28, 37, 51, 52, 62, 63, 65 баптар) (білім беру саласындағы уәкілетті органның және жергілікті атқарушы органдардың құзыреті:

- балаларға қосымша білім беруді қамтамасыз ету;
- білім беру сапасын басқаруды, қосымша білім беру ұйымдары ұсынатын білім беру қызметтерінің сапасын әдістемелік және әдіснамалық қамтамасыз етуді жүзеге асыру;
- педагог кадрлардың біліктілігін арттыру және ұйымдастыру;

Б) барлық балалардың тең қол жеткізуі үшін жағдай жасаудағы, балаларды мектептен тыс қызметпен қамтуды ұлғайтудағы жетістіктердің бірі балалардың қосымша білім алуына мемлекеттік тапсырысты орналастыру туралы норма болды (пп. 43) 5-бап, 62-бап).

В) балаларға қосымша білім берудің құндылық-семантикалық, мақсатты, мазмұнды және нәтижелі басымдықтары

ҚР-да балаларға қосымша білім беруді дамытудың тұжырымдамалық тәсілдерінде көрсетілген (ҚР БҒМ 2019 жылғы 19 ақпандағы № 81 бұйрығы). Балаларға қосымша білім берудің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында білім беру процесін ұйымдастырудың ерекшеліктері.

Г) «ҚР-дағы баланың құқықтары туралы» Қазақстан Республикасының Заңы (әр баланың жасына, денсаулығына және қажеттіліктеріне сәйкес келетін демалу және бос уақытты өткізу құқығы айқындалған. Мемлекет балалардың демалу, сауықтыру және бос уақыт өткізу құқығын қамтамасыз ету жөніндегі іс-шараларды жүзеге асырады)

Д) «Кәмелетке толмағандар арасындағы құқық бұзушылықтардың алдын алу және балалардың қадағалаусыз және панасыз қалуының алдын алу туралы» Қазақстан Республикасының Заңы (12-бап) (білім беру органдарының кәмелетке толмағандардың бос уақытын және жұмыспен қамтылуын ұйымдастыру жөніндегі құзыреті көзделген).

Е) «Білім туралы» Қазақстан Республикасының Заңы 1 - баптың 39 - тармақшасы.

Қосымша білім кіретін Қазақстан Республикасының Білім беру саясатының басым міндеттерінің қатарына мынадай парадигмалар жатады:

- рухани-адамгершілік тұлғаны қалыптастыру үшін тиісті жағдайлар жасау,
- патриотизмге, толеранттылыққа, азаматтық санаға тәрбиелеу,
- жалпыадамзаттық құндылықтарды, шығармашылық қабілеттерді, шығармашылық ойлауды дамыту
- өскелең ұрпақтың әлеуметтенуі.

Е) «Білім туралы» Қазақстан Республикасының Заңы 1 - баптың 39 - тармақшасы.

Қосымша білім кіретін Қазақстан Республикасының Білім беру саясатының басым міндеттерінің қатарына мынадай парадигмалар жатады:

- рухани-адамгершілік тұлғаны қалыптастыру үшін тиісті жағдайлар жасау,
- патриотизмге, толеранттылыққа, азаматтық санаға тәрбиелеу,
- жалпыадамзаттық құндылықтарды, шығармашылық қабілеттерді, шығармашылық ойлауды дамыту
- өскелең ұрпақтың әлеуметтенуі.

Біздің сарай - бұл күнтізбелік жыл бойы жеті күндік жұмыс аптасында, демалыс күндері мен демалыссыз балалармен жұмыс істеуге мүмкіндік беретін көп салалы қосымша білім беру ұйымы.

Біздің сарайдың қызметі қалада сұранысқа ие. Сахна мен көрермен залы - балалар мен ересектер үшін барлық қалалық мәдени-бұқаралық іс-шараларды өткізудің орталығы, өйткені бұл қаладағы жалғыз сахна алаңы. Біздің білім беру мекемесі өткізетін барлық іс-шараларға қатысуды жалпы қамту жылына 50 мың адамға дейін құрайды, оның ішінде қалалық сахналық алаңдардағы жаппай іс-шаралар.

Сарай-әдістемелік орталық, маңызды қалалық акциялардың ұйымдастырушысы және бастамашысы, балалар қоғамдық қозғалысы мен оқушылардың өзін-өзі басқаруын дамытудың үйлестірушісі және ұйымдастырушысы. Сарайда 4 жастан 18 жасқа дейінгі 1040 бала айналысады. Тегін негізде 32 үйірме жұмыс істейді.

Сапалы білім беру «Білімді ұлт» ұлттық жобасын іске асыру жағдайында біздің сарайымыздың қосымша білім беру педагогтарының жұмысы тәрбиеленушілердің денсаулығын сақтауға, олардың өзін-өзі тәрбиелеуіне және дамуына, олардың мүдделерін ескере отырып, олардың жұмыспен қамтылуын қамтамасыз етуге, сондай-ақ ұжымдық және жеке тақырыптық шығармашылық жобаларды іске асыруға қатысу арқылы балалардың шығармашылық әлеуетін дамытуға бағытталған. Тәрбиеленушілердің біздің ұйымға жан-жақты қажеттіліктері білім беру қызметінің алты бағыты бойынша қамтамасыз етіледі.

(экранға)

Көркем-эстетикалық,

Әскери-патриоттық

Әлеуметтік-педагогикалық

Спорттық

Жаратылыстану-математикалық

Ғылыми-техникалық

(экранға)

Көркемдік-эстетикалық бағыт,

"Фиеста" хореографиялық ансамблі

"Таңшолпан" хореографиялық ансамблі

"Dance Way" бал би ансамблі

"Spiegel" би студиясы

"БИ" хореографиялық ансамблі

«Кемелдік ханзадасы» сән театры

«Кемелдік ханзадасы» сән театрының дайындық тобы

"Кемелдік" хореография үйірмесі

"Мұрагер" (домбырада ойнауды үйрету)

"Жұлдыз" вокалдық тобы

"Лорелай" театр студиясы

"Сопрано" вокалдық тобы
"Колорит" Изостудиясы

"Каромельки", "Кнопочки" би ұжымы
Ғылыми-техникалық бағыт
"Робототехника" (робототехника)
"Lego World" (әлем елдерінің тарихы)
Әлеуметтік-педагогикалық бағыт
"Leaders Union" Клубы
«English classes»
"Малышкина мектебі"
"Лучика" жүргізушілер мектебі
"Орыс тілі әлемінде"
"Тіл майталмандары" пікірсайыс үйірмесі
"Даму мектебі"
"Юнкор - 2019"

"Диво-дивное" анимациялық студиясы
"Оқушылардың өзін-өзі басқару мектебі"
Әскери-патриоттық бағыт
"Арыстан" (туризм элементтерімен)
Спорт бағыты
Картинг
"Спортшы"
"Надежда" халық циркі
Сәндік-қолданбалы бағыт
"Домовенок" заманауи қолөнер мектебі
"Өз қолымен жасалған"

Осы бағыттар бойынша сарайда 29 педагог жұмыс істейді, басым көпшілігі, ал бұл 24 адам, бұл жалпы санының 77,5% құрайды - жоғары педагогикалық, кәсіптік білімі бар. Сондай-ақ, ең үлкен үлесті 20 жылдан астам тәжірибесі бар мұғалімдер құрайды,

2022-2023 оқу жылында балалар мен жасөспірімдер шығармашылығын дамыту Сарайы жағдайында 30 модификацияланған білім беру бағдарламасы сәтті іске асырылды, оның 4-і авторлық мәртебеге ие:

- «Кемелдік ханзадасы» сән театры
- автор: педагог-зерттеуші: Галина Николаевна Шах
- «Адамдарға сұлулық сыйлау» бағдарламасы автор: жоғары санатты педагог Наталья Николаевна Саратовцева
- "Балалық шақ аумағы" хореографиясы бойынша оқу-әдістемелік кешен автор: педагог-модератор Любовь Владимировна Бандурина

- "Кемелдік әлемі" бағдарламасы автор: педагог-зерттеуші Ольга Михайловна Шах.
- «Леди кемелдік» сән театрының бағдарламасы автор: педагог-зерттеуші: Галина Николаевна Шах
- «Адамдарға сұлулық сыйлау» бағдарламасы автор: жоғары санатты педагог Наталья Николаевна Саратовцева
- «Балалық шақ аумағы» хореографиясы бойынша оқу-әдістемелік кешен автор: педагог-модератор Любовь Владимировна Бандурина
- «Кемелдік әлемі» бағдарламасы автор: педагог-зерттеуші Ольга Михайловна Шах

Бұл бағдарламалардың нәтижелілігі біздің оқушыларымыздың жарқын жеңістерімен расталды:

Экранға

«Green Step» ұлттық әлеуметтік науқаны аясында «Жасыл Вектор» республикалық сурет байқауы («ЮНЕСКО» желісі бойынша), Диплом «Бөлу, сақтау!» Зейнешева Эльвира, жетекшісі - Саратовцева Н.Н.

Картингтен Қазақстан Республикасының чемпионаты «Rotax MAX» кубогы, Алматы қ., Грамота 1 орын (командалық есепте), ҚББҰ жетекшісі-Субач қ.

«Dance Arena» халықаралық көп жанрлы байқауы, Мәскеу қ., «Қазақстанның таланттары», «Рождество алдындағы түн» композициясы, 5-14 жас санаты, «Spiegel» би студиясының Гран-при дипломы, Бандурина Л. В.

Педагогтердің үздіксіз кәсіби өсуі сарайда шарттар кешенімен қамтамасыз етіледі:

- ғылыми-әдістемелік,
- кәсіби педагогикалық,
- материалдық-техникалық,
- қаржылық,
- нормативтік құқықтық,
- мотивациялық

Жоғарыда айтылғандардың барлығы педагогикалық ұжымның «тәжірибе деңгейінің» тұрақтылығын көрсетеді.

Көптеген жылдар бойы әр балада дарындылықты, шығармашылық пен талантты Мүқият ашып, сауатты сүйемелдейтін мұғалімдерді атап өтуге болмайды. Бұлар Надежда Вениаминовна Воеводенко, Наталья Николаевна Саратовцева, Татьяна Борисовна Теплых, Татьяна Яковлевна Исаева, Галина Николаевна Шах, Ольга Михайловна Шах, Валерий Георгиевич Субач,

Любовь Владимировна Бандурина, Ирина Владимировна Береговая, Елена Николаевна Михайловская, Александр Иосифович Петрашко.

Біреу қосымша білім беру мұғалімі болу - бұл жоғарыдан берілетін мақсат, және осы ерекше миссиямен бірге адамға жан мен ақылдың, шығармашылықтың, шабыттың толық бөлігі жіберіледі» дейді. Онымен келіспеу қиын!!!

Дарынсыз адамдар жоқ.
Біз бәрімізге талант сыйлаймыз...
Бірақ талантты табу жеткіліксіз.,
Мұнда жұмыс істеу керек! –

Жаңашыл педагог Нұрғалиев Құмаш Нұрғалиұлы педагогтар туралы өте дәл және нақты айтты: «Ол әртіс, бірақ оның тыңдаушылары мен көрермендері оны қол шапалақтамайды. Ол мүсінші, бірақ оның жұмысын ешкім көрмейді. Ол дәрігер, бірақ пациенттер оны емдегені үшін сирек алғыс айтады және әрдайым емделгісі келмейді. Ол күнделікті шабыт үшін қайдан күш алады? Тек өз бойында, тек өз ісінің ұлылығының санасында". Ал біздің педагогтардың шабыты бар және сіз бүгін Шығармашылық галереяға, баспасөз турына, шеберлік сабақтарына, ашық сабақтар мен концертке қатысу арқылы көз жеткізе аласыз.

Өмірдің өзі бізді қосымша білім беруде көптеген балалар мен жасөспірімдердің үлкен ғылымға, саясатқа, спортқа, армияға, елдің ең жақсы сахналық орындарына апаратын жолы басталады деп сендіреді. Көптеген адамдар үшін болашақ мамандық анықталады, мүмкіндіктер жүзеге асырылады және олардың қабілеттері мен таланттарын ашуға керемет мүмкіндіктер ұсынылады. Балалардың шығармашылық бірлестіктерінде балаларды жұмыспен қамтуды қамтамасыз ете отырып, құқық бұзушылықтың, девиантты мінез-құлықтың, нашақорлықтың, құмар ойындардың алдын алу қамтамасыз етіледі, маңызды тәрбиелік міндеттер шешіледі.

Құрметті әріптестер! Василий Александрович Сухомлинский әр балада ояту керек құс ұйықтап жатқанын айтты. Шығармашылық - бұл құстың аты. Менің ойымша, бұл сөздер барлық қосымша білім беру мұғалімдерінің іс-әрекетінің лейтмотиві болып табылады. Сізге шығармашылық шабыт пен педагогикалық қоржыныңызды жаңа идеялар мен әсерлермен толықтыруды тілеймін.

«Студенттердің көшбасшылық қасиеттерін дамытудағы пікірсайыс технологиясының маңызы»

Калиев Дастан Дуйсенұлы,
*Қостанай облысы әкімдігі білім
басқармасының "Қостанай ауданы,*

Заманауи Қазақстан жағдайында білім беру институттарының алдында жастарды жаңа қоғам өміріне бейімдендіру бағдарламасын құру мәселесі тұр. Білім беру жүйесіне арналған бұл әлеуметтік сұраныс білім алушылардың қарқынды өзгерістер жағдайында оңтайлы болатын, оларға демократиялық қоғамның белсенді негізін құрушыларға айналуына және өздерін сол қоғамда жүзеге асыруға мүмкіндік беретін жеке тұлғалық қасиеттерді қалыптастырумен байланысты болып отыр. Бұл міндеттерді тек қана дәстүрлі педагогикалық тәсілдер шеңберінде ғана орындау мүмкін емес. Заманауи жағдайдағы оқытудың нәтижелілігі көптеген жағдайда білім берудің тиімділігі аз вербалды тәсілін жүйелі-іскерлік тәсілмен алмастыру, оқытудың түсіндіру-көрсету технологиясының басымдылығын жеке тұлғаға бағытталған, дамытушы технологияларына берудің қажеттілігін түсінумен байланысты. Мұндай технологиялардың бірі «Дебат» технологиясы болып табылады.

Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаев «Ғасырлар тоғысында» атты ғылыми-теориялық еңбегінде тәрбиенің түп мақсаты қоғамның нарықтық қарым-қатынасқа көшу кезінде саяси-экономикалық және рухани дағдарыстарды жеңіп шыға алатын, ізгіленетін ХХІ ғасырды құрушы, іскер, ақпаратты, өмірге икемделген жан-жақты мәдениетті жеке тұлғаны тәрбиелеп қалыптастыру деген тұжырым жасады.

Қазақстан Республикасы «Білім туралы» Заңының 8-бабында «Білім беру жүйесінің басты міндеті - оқытудың жаңа технологияларын енгізу, білім беруді акпараттандыру, халықаралық коммуникациялық желілерге шығу» деп атап көрсеткендей, қазіргі кезеңде әрбір оқытушының алдына қойылып отырған басты міндеттердің бірі – оқытудың әдіс-тәсілдерін үнемі жетілдіріп отыру және жаңа технологияны меңгеру. Жаңа технологияны меңгеру барысында оқыту міндеттері де жаңаша сипат алатындығын атап өту қажет.

Осыған орай бүгінгі таңда жоғары оқу орнын бітірген түлектердің білімі мен біліктілігінің өлшемі шығармашылық, кәсіпқорлық, тез тіл табыса білу, тез шешім қабылдай алу болып табылады. Бұл қасиеттерді дарыту үшін сабақтың мақсатына сәйкес тиімді, білім алушының белсенділігін арттыратын оқытудың түрлі әдіс-тәсілдерін қолданған жөн. Алайда белсенділік өзінен-өзі сабақтың түріне байланысты пайда болмайды, ол оқытушы мен білім алушының шығармашылық еңбегінің нәтижесінде жасалады. Сондықтан оқытушы тындаушыларының өз бетінше жұмыс істеуін дұрыс ұйымдастырып, әрқайсысына шығармашылық қабілеттерін, қызығушылықтарын арттыратын жеке жол таба білуі қажет. Сонда ғана заман талаптарына сай жоғары білікті маманды дайындауға болады. Мұндай маман жаңа ақпараттарды тез қабылдап, оларды сыни тұрғыдан сараптап, жаңа идеяларды әр қырынан зерттеп, олардың шынайылығын, маңыздылығын, қажеттілігін тез анықтай алады.

Осындай білім алушылардың белсенділігін арттыратын оқытудың жанаша әдіс-тәсілдерінің бірі – Дебат. Дебат – белгілі бір қоғамдық мәні бар мәселені, болмаса ғылыми жұмысты талқылау барысындағы айтыс-тартыс, дау. Яғни көпшілік алдында өз пікірін, көзқарасын дәлелдеу, қорғай алу.

Білім алушыларға күнделікті дәстүрлі сабақтарды оқытумен қатар конференция, пікірталас, «дөңгелек үстел», рөлдік ойындар сияқты бейресми қарым-қатынаста өтетін сабақтар көбіне есте жақсы сақталады. Себебі мұндай сабақтарда білім алушылар өздерін еркін ұстап, белсенділік танытады, дұрыс сөйлеу үшін, үйренген грамматикалық материалды практика жүзінде дұрыс қолдануға тырысады.

Дебат (ағылшынша *debate, debating*) – үшінші тарапты (көрермендерді, төрешіні) сендіру мақсатымен екі тараптың белгілі бір көзқарас тұрғысын ұсыну арқылы жүзеге асатын пікірталас жүргізудің ресми әдісі.

Бұл терминнің Европа тілдеріндегі алғаш қолданылуы XIII ғасырға тұспа-тұс келеді. Көне француз тілінде «*debatre*» сөзі «күресу» және «соғып түсіру» деген мағынаны білдірген (*de* - «төменге» + *batre* «соғу»). Өз кезегінде, бұл сөздің келіп шығуының бір тармағын латын етістігінде көруге болады «*desbattere*», латынның «*dis*» («бөліктерге», «әр түрлі тараптарға») + «*battuere*» («соғу», «қорғану»). XIV ғасырдың басында «дебат» сөзі «пікірталас», «келіспеу» деген мағыналарды білдіре бастады, XIV ғасыр аяғына келіп «жақсы және жаман тараптарын талқылау», ал XV ғасыр басында «ресми пікірталас немесе, сендіру бойынша сайыс» дейтін өзінің заманауи мағынасына ие болды.

Пікірталас жүргізудің формасы ретінде дебат жай ғана кезекпен берілетін логикалық аргументациядан айырмашылығы бар. Яғни дебаттың горизонты әлдеқайда үлкен, тіпті шексіз деп те айтуға болады. Дегенмен, логикалық кезектілік, бірізділік, фактілік дәлдік, сонымен қатар, көрерменге эмоциялық әсер ету де сендірудің маңызды элементтері болып есептеледі, дебатта бір тарап келесі бір тараптан сипаттамасының және де мәселені қарастыруының мазмұнының, құрылымының сапалылығымен басым келеді.

Дебаттың ресми сайыстарында сөз таласын жүргізудің ерекше ережелері бар: жеңген және жеңілген тараптарды анықтау, сонымен қатар пікірталасты өткізу форматы. Ресми емес дебат – бұл көбірек таралған құбылыс, бірақ дебаттың сапасы мен тереңдігі ойыншылардың арнайы білімдерді меңгеруі, шеберліктері және дебатты жүргізу білімдерімен жақсарады.

Дебат не үшін керек? Дебаттың негізгі мақсаты – білім алушылардың пәнге деген қызығушылықтарын арттырып, тақырыпты терең меңгерту және білім алушылардың мынандай қабілеттерін дамытады: шешендік дағдысын жетілдіру; талқы үстіндегі мәселеге сын көзбен қарау; талқыланып жатқан мәселені түсіну; ойландыру, ой-түрткі салу; фактілерді зерттеу, болжау, баға беру; жүйелеп сөйлеу; өз көзқарасын жүйелеп басқаларға дәлелдеу; өз бағытын дұрыс ұғыну; мәселенің өзектілігіне мән беру; пікірталаста екі жақтың ойын, көзқарасын жалғастырып, ұштастырып отыру; өз ойыңды

анық, әсерлі, нақты түрде дәлелдеу; көп әдебиеттерді оқу; әдебиеттерден керектіні алуға қалыптасу; беделді әдебиеттерді пайдалану; кітапханаларда жұмыс істеуге дағдылану; қоғамның саяси дамуын түсіну; пікір таласында білімді жетілдіру, тереңдету; сайысқа қатысушыларды шыншылдыққа тәрбиелеу; сайыста идея қозғаған адамға құрметпен қарау; идеяны теріске шығаруға нақты мықты дәлел қою; төрешіні өз көзқарасының дұрыстығына сендіру; карама-қарсы сұрақ қоя білу; уақытты тиімді пайдалану; мәселені қорытындылау және шешім жасай білу; мәселеге шығармашылықпен қарау. Топтармен жұмыс жасау; дефинициялармен жұмыс жүргізу; көзқарасты ашық айтуға қалыптасу; ашық қоғам құруға үлес қосу.

Дебаттың сыртқы және ішкі факторларымен қатар, оны адамның қабілеттері мен шеберліктерінен бөлек қарастыруға болмайды. Ондай шеберліктер қатарына тиімді іс-әрекет атқару, яғни қандай да бір тиімді әдістеме немесе тактикаға сәйкес өз іскерлігін құрастыру да кіреді. Сондай-ақ, жақсы сөйлеу мен дәлелдеу ғана емес, сонымен қатар тыңдау мен түсіну, өз эмоцияңызды басқара білу, объективті болу, қарым-қатынас жасауға ашық болу да маңызды шеберліктер болып табылады. Алайда ең маңыздысы – шындықты айта білу және өзіңнің қателігін мойындай білу.

Дебат көшбасшылық қабілеттердің қызықты әлемінде сенімді жол көрсеткішіңізге айналатына сенімдімін.

«Қазақ сәндік-қолданбалы бұйымдарын жасау» шеберлік сабағы

Калиева Айнур Кадыровна,
*Қостанай облысы әкімдігі білім
басқармасының Әулікөл ауданы*

Мақсаты:

Қазақтың сәндік-қолданбалы бұйымдарын жасаудағы мақсат: сәндік-қолданбалы өнер негізінде оқушылардың көркемдік талғамын қалыптастыруды теориялық және әдістемелік жағынан негіздеу;

Міндеттері: қазақтың сәндік – қолданбалы өнерін оқыту және үйрету, қазіргі заманға лайық заманауи сәндік-қолданбалы бұйымдарды ойлап табу, жасап көру және насихаттау.

Сабақ түрі: біріккен сабақ.

Жұмыс түрлері: жеке, топтық.

Оқыту әдістері: түсіндірме-иллюстрациялық, нұсқаулық, практикалық жұмыс.

Көрнекі құралдар: қолжетімді материалмен жұмыс жасау (презентация).

Дидактикалық материал: үлестірме материал

Жабдықтар мен құралдар: түрлі-түсті фетр, моншақтар, стразалар, ыстық пистолет және желім, қайшы, ине, жіп, бау (қалын жіп) кеңсе пышағы.

Сабақтың құрылымы:

1. Қатысушыларға шебер сағаттың тақырыбы бойынша түсінік беріледі. Осы жұмыс түрінің технология нұсқаларымен, материалдың пайда болу тарихымен, еңбек қауіпсіздігі ережелерімен таныстыру. (10 минут).
2. Практикалық жұмыс. (40 минут). Үлестірме материалдар таратылады, жұмыс барысында негіз болып қолданылады.
3. Қорытындылау. (10 минут) Бұл кезеңде жұмыс нәтижелері ұсынылады. Практикалық жұмысты орындау кезінде туындаған негізгі қателіктер мен қиындықтарды талдау.

Мазмұны

I. Кіріспе.

II. Қазақтың сәндік-қолданбалы бұйымдарының шығу тарихы.

III. Сәндік-қолданбалы бұйымдардың қолданылу аясы.

IV. Заманауи сәндік-қолданбалы бұйымдар (практикалық жұмыс).

V. Қорытынды.

1. Сабақтың барысы

Ұйымдастыру бөлігі.

Сәлемдесу. Өзімді таныстыру. Қатысушыларды бүгінгі шеберлік сағат жоспарымен таныстыру.

I. Кіріспе.

Өнер эстетикалық тәрбие берудің басты құралы. Себебі, өнер адамның рухани дамуы мен дүниетанымының қалыптасуымен әсер етеді.

Атадан балаға жалғасып келе жатқан ұлттық қол өнерді өткен ғасырда жоғалтып ала жаздап, егеменді ел болғалы өз мәдениетімізді, салт – дәстүрімізді, рухани сән салтанатымызды, болмысымызды қайта жандандырып, қазақ қолөнері қайтадан ел арасына, білім ордасына бірте – бірте тамаша үлгілерімен еніп, оқушыларға жан – жақты білім мен тәрбие беруге, жаңаша еңбек етуге талпындырып отыр. Әрине бұл халықтық педагогика негізі болып табылады.

Қайта жаңғырып, жастар тәрбиесіне арқау болып отырған халықтық педагогика – бұл кезде педагогтар қауымына ғана емес, бүкіл қауымға ортақ әлеуметтік қозғалыс.

Жас ұрпаққа көркемдік білім мен эстетикалық тәрбие беру үрдісі ұлттық өнер құндылықтарын дүниежүзілік рухани қазыналарымен ұштастыру арқылы жүзеге асады. Қазақтың сәндік – қолданбалы өнері арқылы оқушының рухани жан дүниесін байытатын мәдени мұраларын, халық дәстүрлерін игеруге ынталандыратын, өнер туындыларына құштарлығын арттыратын, көркемдік талғамды қалыптастырудың басты құралдарының бірі десек те болады.

Сәндік - қолданбалы өнерді бала тәрбиесінде пайдалану мәселесі, педагогикалық тәжірибелер мазмұнында, өзекті мәселелер ретінде қарастырылып келді. Өйткені, сәндік– қолданбалы өнердің табиғаты, әсіресе халықтық дәстүрлі қолөнердің туындылары, оқушылардың адамзат қолынан шыққан көркемдік мұраларға, ұлттық мәдени дәстүрлерге деген сүйіспеншілік сезімін тәрбиелеуде, қоғамдық мәндегі талғам өрісін қалыптастыруда мүмкіндігі өте үлкен.

Осыған орай бүгінгі таңда өнер түрлерін жинақтап зерделеудің, оның айналасындағы тәлім – тәрбиесі мол тәжірибе негізінде жас өспірімдерді тәрбиелеу қажеттігі туындайды.

Қазақтың сәндік-қолданбалы бұйымдарын жасаудағы мақсат: сәндік – қолданбалы өнер негізінде оқушылардың көркемдік талғамын қалыптастыруды теориялық және әдістемелік жағынан негіздеу;

Міндеттері: қазақтың сәндік – қолданбалы өнерін оқыту және үйрету, қазіргі заманға лайық заманауи сәндік-қолданбалы бұйымдарды ойлап табу, жасап көру және насихаттау.

II. Қазақтың сәндік-қолданбалы бұйымдарының шығу тарихы.

Көне заманнан бүгінге дейін тұрмыс - дәстүрімен тығыз қайнасып, өмір сүріп келе жатқан өнердің бір түрі – сәндік-қолданбалы өнер түрі. Сәндік – қолданбалы өнері ғасырлар бойы қазақ халқының бейнелеу өнері тәрізді классикалық өнердің үлкен бір ауқымды саласы ретінде болды, тұрмысқа қажетті көркем дүние өндіруіне қарай сән және қосалқы өнер немесе сәндік - қолданбалы өнер болып бөлінеді.

Тарихи деректерге сүйенсек, сақтар кезеңінде ағашқа бедерлеп мүсіндеу өнері кең етек алғаны, ағаштан ойып жасалған шағын мүсіндер мен ер – тұрман әбзелдерін көркемдеп, ағаш табыттарды безендірген.

Мысалы, «қошқар мүйіз» өрнегінің мәнері кесе салғыш өрнегінде, кебеже, жастық ағаш өрнегінде т.б. көптеген көне дүние бұйымдарында сәндік – қолөнер бұйымдары өрнегімен ұштасып жатыр.

Археологиялық материалдарға сүйенсек, сақтар дәуіріндегі бұл өнер мұраларын одан әрі дамытуда тұрмыста қолданылатын заттарды әшекейлеп, сәндік безендірумен қатар, өздерінің өмір тұрмысына байланысты суреттері, аңдар мен жануарлардың суреттерін түрлі тұтыну заттарының, тау жартастарының беттерінде бейнеленген.

Тайпалық одақтардың құрылған кезінен бастап қолөнердің жаңа түрлері пайда болып, одан әрі қарай өркендеуіне халық шеберлері өз үлестерін қосып отырды. Қолөнер түрлерінің ішіндегі ою- өрнек өнері белгілі бір жүйеге келтіріліп, сәндік-қолданбалы өнер туындыларына кеңінен қолдана бастады.

Қолөнер – ежелден келе жатқан кәсіп. Ол халықтың өмірімен, тұрмысымен бірге дамып, ұрпақтан ұрпаққа беріліп отырады. Өнер туындыларының иесін шебер деп атаған. Қолөнер шеберлері табиғаттың әсем көріністерін қолөнер бұйымдарында жиі қолданған. Қолөнер дүние жүзінің әр халқында бар. Сонымен қатар әр елдің, әр халықтың тарихи дамуына, тұрмысына, тарихи ерекшелігіне және эстетикалық талғамына байланысты өзіндік ерекшелігімен өшпес із қалдырып келеді.

III. Сәндік-қолданбалы бұйымдардың қолданылу аясы.

Қазақ қолөнері өзінің барлық жағынан да басқа халықтарда кездеспейтін өзіндік ерекшеліктері мен бейнеленіп ерекше орын алады. Қазақ елі ертеден кең дала сахарасын иемденіп жартылай отырықшылық және мал шаруашылығымен айналысып көшіп-қонып отырған халық екені тарихтан белгілі, Дегенмен, қазақ жеріне тарихы терең, өз дәуірінің мәдениетінен кенде емес көне қалаларда болғаны – қазақ жерінің жер қойнауында қалып қойғаны тарихи – археологиялық төбелердің көп екендігі деректі. Сондықтан қазақ жерінде қолөнердің қай түрі болса да өз заманында дами отырып, жалғасын тауып кейбір қолөнер түрлерін қайта жаңғыртуда.

Қазақ қолөнері шығармашылықтың композициялық құрылымы мен шешімі, пішіні, түр – түсі, бояуы, композициялық үндестігі, эстетикалық талғамын қолданысқа қолайлығы, ыңғайлы болуын, үнемді болуын, ұлттық болмыс айнасын тауып өз дәрежесінде дамыта білген өнердің бірі болып табылады.

Сән және қолданбалы өнер - сән өнерінің бір саласы, тұрмысқа қажетті көркем, жиһаздық заттарды жасайтын шығармашылық түрі. Негізінен, түрлі үй жиһаздарын (жиһаз, зергерлік ою-өрнекпен әшекейленген заттар, тіршілікке қажетті сәндік құрал-жабдықтар, сувенирлер, құмыра, сый кеселер, т.б.) жасайды. Сән және қолданбалы өнерінің материалдары - металл, керамика, ағаш, қыш, шыны, асыл тастар, сүйек, былғары, т.б. Негізгі техникалық әдістері көркем оймыш, шекіме, көркем жазба, кесте, құйма, т.б. Ол сүйек, ағаш, тері өңдеу, бедерлеу, зергерлік, инкрустация, фарфор, фаянс, кілем тоқу, көркем мата жасау секілді салаларға бөлінеді. Сән және қолданбалы өнер келелі өндірістік, технологиялық міндеттерді атқарғанымен,

өз дәуіріндегі өнер мен мүліктік мәдениеттің даму дәрежесіне тәуелді болып, дәстүрлі, жергілікті этникалық ұлттық ерекшеліктің негізінде дамиды. Қай халықтың болса да өзіндік сәндік-қолданбалы бұйымдары болады. Бұйымдар сәндік ретінде де, қолдануға, қажетке жаратуға да пайдаланылады. Қазіргі таңда бұндай бұйымдардың қолданылу аясы кең. Үйлердің, мекемелердің, тіпті оқу орындарының да интерьерлерінде, сол сияқты сәндеу, көркемдеуде де қолданылып келеді.

2. (IV) Заманауи сәндік-қолданбалы бұйымдар (практикалық жұмыс)

Сәндік бұйымдардан шағын көрме көрсетіледі.

Қатысушылар екі топқа бөлініп, 1 топ фетрден алқа немесе сырға жасайды, оны ою-өрнектермен, түрлі-түсті моншақтармен, стразалармен әшекейлейді.

2 топ қатысушылары түрлі - түсті жіптерден «Көз тұмар» жасайды, оны ою-өрнектермен, түрлі-түсті моншақтармен, стразалармен әшекейлейді.

3. (V) Қорытынды.

Қатысушылардық жасаған бұйымдарын талқылап, пікірлерімен бөліседі, өздерінің ұсыныстары мен тілектерін білдіреді.

«Әкеге қарап ұл өсер, шешеге қарап қыз өсер» дейді дана қазақ халқы. Әке мен шешенің тәрбиесі бала бойына сіңіп, қалыптасса, ол бала өсе келе бір бағытты ұстанып, әнші я күйші, биші болмаса ақын, шешен де болар, тіпті шебер болмасына кім кепіл? Сондықтан да баланы жастайынан өнерге баулу, дарынын, талабын шыңдай беру әр ата-ана мен бірге біздердің, педагогтердің, сол сияқты қосымша білім педагогтерінің міндеті десем артық айтқаным болмас.

Бала бойындағы өнерді, қабілетті дер кезінде байқап, оны ұштап, талпындырып, қанатына су себіп, қомдап, баптап, түлетсек, қаншама өнер туындыларының, тың жаңашыл ойлардың, керемет идеялар мен бұйымдардың куәсі боламыз. Қазақтың қолөнері ешқашан ұмытылмасын, ұрпақтан ұрпаққа жалғаса берсін деймін.

«Табиғаттың игілігі үшін шығармашылық» Экосөмке.

**Саратовцева Наталья
Николаевна,**

Қостанай облысы әкімдігі білім
басқармасының «Рудный қаласы
білім бөлімінің балалар мен
жасөспірімдерді дамыту және
шығармашылық сарайы» КМҚК
қосымша білім беру педагогы

Тегі, аты. педагогтің әкесінің аты	Саратовцева Наталья Николаевна
Сабақтың тақырыбы	«Табиғаттың игілігі үшін шығармашылық» Экосумка. Матаға сурет салу. Акрил.
Сабақ түрі	Біріктірілген
Сабақтың мақсаттары мен міндеттері	Мақсаты: Матаны бояу тәжірибесін тарату. Күнделікті өмірде қолдану. Міндеттер: Шеберлік сабағына қатысушыларын акрил бояуларының қасиеттерімен таныстыру. - Сөмкенің кенептеріне арнайы киізден жасалған қаламмен сурет салу. Сурет элементтерін түспен толтыру. - Тәжірибе алмасу процесінде құрмет, достық атмосферасын құру.
Сабақ формасы	Шеберлік сабағы
Әдістер	көрсету әдісі
Дидактикалық құралдар	Ноутбук, үстелдер, орындықтар, шаш кептіргіш, дайын эко сөмкенің үлгісі.
Үлестірме материал	Матадан жасалған сөмке, акрил бояуларының жиынтығы, мата маркерлері, щеткалар «синтетика N 1, N3» , су құтысы, щеткаларды сұртуге арналған майлық, үлгі үлгісі, палитра.

Сабақ кезеңдері	Педагог-шебердің қызметі	Шеберлік сабағына
-----------------	--------------------------	----------------------

		қатысушылары ның қызметі
Ұйымдастырушылық кезең (индукция)	Құрметті әріптестер менің мастер-класс аясында Мен сізге студияда өткізетін сабақтарымның бірін ұсынғым келеді. Бізге бөлінген уақыттың бәрін жақсы көңіл-күймен өткізгенімізді және жұмыстан керемет нәтиже алғанымызды қалаймын. Сіз бүгін студияның мата кескіндеме сабағына алғаш келген оқушылар ролінде боласыз.	
Кіріспе сөз	"Адамдарға сұлулық сыйлау" авторлық білім беру бағдарламасы бойынша жұмыс істей отырып, қызыл жіппен шығармашылық қуанышын айналаңыздағы адамдармен бөлісу, өз қолыңызбен сыйлықтар беру идеясы өтеді. Бұған әрдайым көптеген себептер бар: бұл жаңа жыл, 8 наурыз және туған күндер. Бұл ұлттық мерекелер болуы мүмкін, онда балалар ою-өрнек жасау дағдыларын шебер қолдана алады. Бұл мерекенің белгілі бір дәмі мен көңіл-күйін тудырады, дәстүрлерді сақтайды және дамытады. "Беру" идеясы практикалық қолдану идеясымен тығыз байланысты. Көбінесе өнімдер утилитарлық сипатта болады. Бүгінгі таңда өмір табиғи ресурстарды сақтау керек, олар шексіз емес екенін еске салады. Шығармашылық бірлестіктерді оларға қатысуға, ортақ пайдалы іске үлес қосуға шақыратын қоршаған ортаны қорғау бойынша түрлі экологиялық жобалар құрылуда. "Таланттың басты міндеті-адамдарға	Қызмет түрімен танысу

	өмірдің мәні мен бағасын түсінуге мүмкіндік беру". В. Ключевский 2022 жылдың күзінде біз "Green Step" ұлттық әлеуметтік науқаны аясында жүзеге асырылған "жасыл Вектор" республикалық суреттер мен фотосуреттер байқауына қатыстық. Конкурсты ұйымдастырушы ЮНЕСКО клубы жұмыс халықтың экологиялық мәдениетін тәрбиелеуге, эко-ойлауды қалыптастыруға және тұтыну мен бейбітшілікті сақтауға үнемді қарауға көмектеседі деп сенеді. Біздің студия түлегі осы жобаға қатысып, жеңімпаздарға шықты. Енді оның жұмысы елорда көшелерінде билборд түрінде ұсынылатын болады. Ал бүгін мен сіздерге, құрметті семинар қатысушылары, дайын табиғи матадан жасалған сөмкеге көптеген целлофан пакеттерін ауыстыра отырып, сурет салуды ұсынамын. Осылайша сіз де осы экологиялық қозғалыстың қатысушысы боласыз.	
Өзіндік жұмыс.	Мәселені шешу үшін топтарға біріктіру, материалмен жұмыс. Матаны бояу технологиясын күрделі деп атауға болмайды. Бұл кескіндеменің кез-келген басқа бағыттарына ұқсас. Матаны резервтеудің қажеті жоқ, бірақ	Акрил бояуларын араластыруға тырысыңыз, бояғышта

	жақсырақ праймер. Мұны істеу үшін біз көк және сары түсті сұйық бояу құрамымен аэрографтың көмегімен фонды қолданамыз. Кептіруден кейін біз шаблонға қарапайым қарындашпен немесе бірден құс үлгісін матаға арналған маркермен қолданамыз. Біз суретшінің дизайнына байланысты белгілі бір тәртіппен кескіндеменің негізгі кезеңіне көшеміз. Біз контурдан шықпауға тырысамыз. Сондай-ақ, «құс» біздің мекеменің логотипі екенін ескеру керек, сондықтан түстер мен пішінді бұрмалау қажет емес. Өйткені, бұл идеяның бір бөлігі. Бұл бізден сіздерге ішінара сіздің қолыңызбен жасалған естелік сыйлық! Дайын үлгіні көрсету, тапсырманың практикалық бөлігін көрсету. Түс схемасын және ұйымдастыру әдісін таңдауға бағытталған. Түсті созылу белгілерін орындау (градиентті толтыру). Палитрамен жұмыс.	қажетті түсті табыңыз. Сурет элементтерін кезең-кезеңмен бояйды, түстерді созады.
Жұмыс нәтижелерін түзету	Құрама түстерді араластыру бойынша ұсыныстар. Тиісті түрлі-түсті композициялар алу.	Алынған түсті дақтарды нақтылау, екінші қабатпен жабу. Жіңішке щеткамен insult жасауға болады. Кептіру, суретті темірмен бекіту
Қорытындылау	Жұмыс нәтижелерін ұсыну талқылау	

Рефлексивті	Біз эко сөмкелермен шағын вернисаж ұйымдастырамыз. Бұл әрекетке не ұнады? Естелік фотосурет.	Бірегей техногендік жұмыстарды таңдану және талқылау.
-------------	--	---

«Дудлинг әдісі» шеберлік сабағы

Ерік Самұрат Ерікұлы,
*Қостанай облысы әкімдігі білім
басқармасының Жангелдин
ауданы білім бөлімінің «Болат
Хамзин атындағы өнер мектебі»
КММ қосымша білім беру
педагогы*

Жаңа әдіспен креативті сурет орындау(Арт-терапия)

Дудлинг және Зентанг техникалары

Мақсаты:

Білімділік: Оқушыларға қазіргі кездегі танымал әдістерді таныстыру

Дамытушылық: Жаңа сурет салу әдісі арқылы бейнелеу өнеріне қызықтыру,
қабілеттерін дамыту

Тәрбиелік: Әдемілікке, мәдениетке тәрбиелеу

Түрі: Дәстүрлі емес

Көрнекіліктері: Үлгі суреттер, А4 қағазы, қарандаш, фломастер

Тақырыпқа шолу жасау; Бүгінгі таңда сурет салу техникалары күнделікті жаңаруда. Солардың бірі Дудлинг және Зентангл. Бұл қызықты сурет салу әдістері еркіндікті, шығармашылық талпынысты, ішкі энергияның шығуына мүмкіндік береді. Бұл техника жасалуына орын таңдамайды.оны кез-келген жастағы бала немесе ересек адам кез-келген жерде отыра қлып орындай алады.

Дудлинг-(doodling) ағылшын тілінен аударғанда ойланбастан шыға салған үйлесімді суреттерді айтады. Сурет мүлде салмайтын адамдарда орындай алады. Мұндай суреттер қағаз бетіне шексіз салына береді.

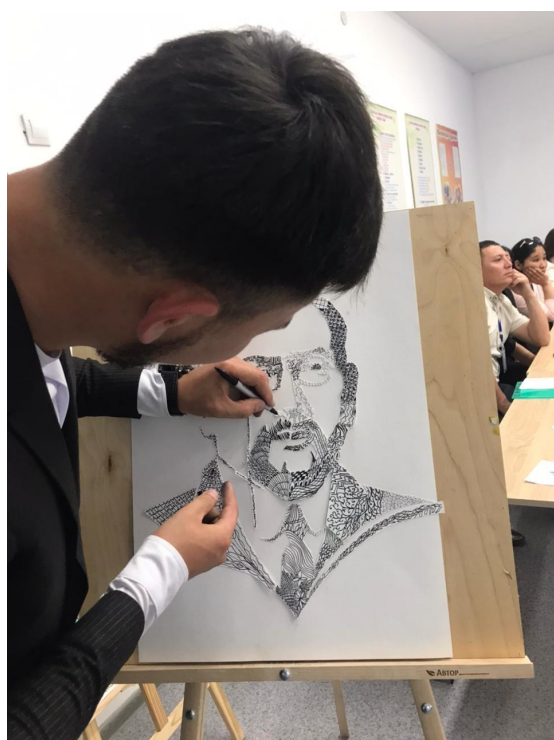
Зентангл-(zentangle) техникасымен суретті орындаған кезде адам өзін суретші сияқты сезінеді, көңілінде ашу, ызы, реніш болса өрнектердің арқасында өзін жақсы сезініп көңіл –күйі сабырға түседі. Бұл методиканың авторлары Рик Робертсом және Мария Томас болып табылады.

Бұл суреттерді ақ қағаздың бетіне кара қарындышпен сызып түрлі фломастер, линер немесе гелді қаламмен орындау ыңғайлы. Абстрактылы суреттер орындауға болады. Сонымен қатар зентангл техникасы шығармашылық қабілетті дамытады, Дудлингке қарағанда зентангл әдісі суретшіні суретке зейін қоюға нақтылайды, Екі әдісте еске сақтау қабілетін дамытады.

Креативтілік деп-ағылшын тілінде (Creativity) шығармашылық деген мағына береді.

Қазіргі кезде адамдар компьютер, ұялы телефон және теледидар алдында көп уақыт өткізіп шаршайды. Яғни уақытты құр босқа кетірмей жаңа хобби табуға болады.

Шебкер сынып барысында барысында жаңа сабақты түсіндіргеннен кейін мұғалім ой қиялынан сурет салып оны жаңа әдіс бойынша бояуға кіріседі. Барлық оқушыларға кіші топ болғандықтан дайын тақырып бойынша А4 форматта суреттер таратылады, Оқушылар мағынаны түсінгеннен кейін суретті бояуға кіріседі.

«Гүл симфониясы» шеберлік сабағы

Валл Наталья Андреевна,
*Қостанай облысы әкімдігі білім
басқармасының «Жітіқара
ауданының білім бөлімінің
Балалар шығармашылығы үйі»
КММ
қосымша білім беру педагогы*

Орындау техникасы: квиллинг

Құралдар: А4 түсті қағаз, гофрленген қағаз, PVA желімі, қайшы, квиллинг құралы, гуашь, губка, кенеп, тарақ, сызғыш, қарапайым қарындаш.

Мақсаты: тонировка, квиллинг және қағаз пластик техникасын игеру бойынша белсенді педагогикалық қарым-қатынас процесінде педагогтердің кәсіби шеберлігін арттыру.

Міндеттер:

- мұғалімдерді бояу, квиллинг және қағаз пластик техникасында жұмыстың орындалуымен таныстыру.;
- орамдарды дайындау процесінде квиллинг техникасын қолдануға, іс-әрекеттердің реттілігін үйрету;
- өзін-өзі жүзеге асыруға жағдай жасау, мұғалімдердің шығармашылық және эстетикалық дамуына ықпал ету.

Орындау техникасы: квиллинг

Жабдық: А4 түсті қағаз, гофрленген қағаз, PVA желімі, қайшы, квиллинг құралы, гуашь, губка, кенеп, тарақ, сызғыш, қарапайым қарындаш.

Мақсаты: тонировка, квиллинг және қағаз пластик техникасын игеру бойынша белсенді педагогикалық қарым-қатынас процесінде педагогтердің кәсіби шеберлігін арттыру.

Тапсырмалар:

- мұғалімдерді тонирование, квиллинг және қағаз пластик техникасында жұмыстың орындалуымен таныстыру.;
- орамдарды дайындау процесінде квиллинг техникасын қолдануға, іс-әрекеттердің реттілігін үйрету;
- өзін-өзі жүзеге асыруға жағдай жасау, мұғалімдердің шығармашылық және эстетикалық дамуына ықпал ету.

Шеберлік сабағының барысы:

1. Кіріспе бөлім.

Қайырлы күн құрметті әріптестер, мен сізді квиллинг шеберханасында қарсы алғанымға қуаныштымын. Менің атым Вал Наталья Андреевна, мен Жітіқара қаласының «Ғажайып квиллинг» студиясының жетекшісімін. Бүгін біз «Гүл симфониясы» деп аталатын жұмысты орындаймыз. Біздің мастер-класстың мақсаты: «квиллинг» техникасын игеру бойынша белсенді педагогикалық қарым-қатынас процесінде педагогтердің кәсіби шеберлігін арттыру.

2. Теориялық бөлім

Гүл-табиғаттың таңғажайып жаратылысы. Әлемде үш жүз елу екі мыңға жуық адам бар, олардың әрқайсысы ерекше және бізді таң қалдырады. Әлемдегі ең әдемі гүл-кадупул болып табылады. Ол бірнеше жыл сайын екі күн ғана гүлдейді және Шри-Ланкада өседі. Зауыт қасиетті және оның гүлденуін көру сәттілік деп саналады. Мен қағаздан кадупул гүлін көбейтуге тырыстым және сол арқылы қағаздың сиқырлы қасиеттері бар екенін көрсеттім. Бірақ бүгін біз сіздермен күн сайын кездесетін Гүлдерді орындаймыз, олар бізді қуантады және көңіл-күйді көтереді. Әр гүлдің өзіндік әуені бар және әлемнің барлық гүлдері таңғажайып симфонияға қосылады.

3. Практикалық бөлім:

Жұмысты бастамас бұрын Мен сізге қарапайым қауіпсіздік ережелерін еске салғым келеді:

Қайшымен ұқыпты жұмыс жасаңыз, сақиналарды бүктелген пышақтармен Алға жіберіңіз, желімді қолданыңыз, ол көздің шырышты қабығына және ашық жараларға түспеуі керек екенін ұмытпаңыз.

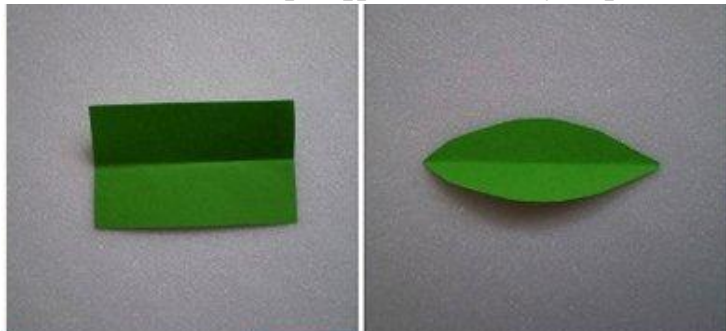
Кенепті бояу.

Бастапқыда кенепті жұмысқа дайындаңыз. Біз губка мен гуашь бояуын қолданамыз.

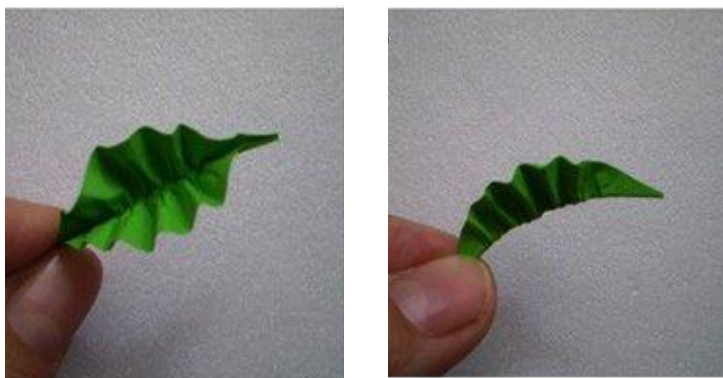

«Подсолнух» гүлі

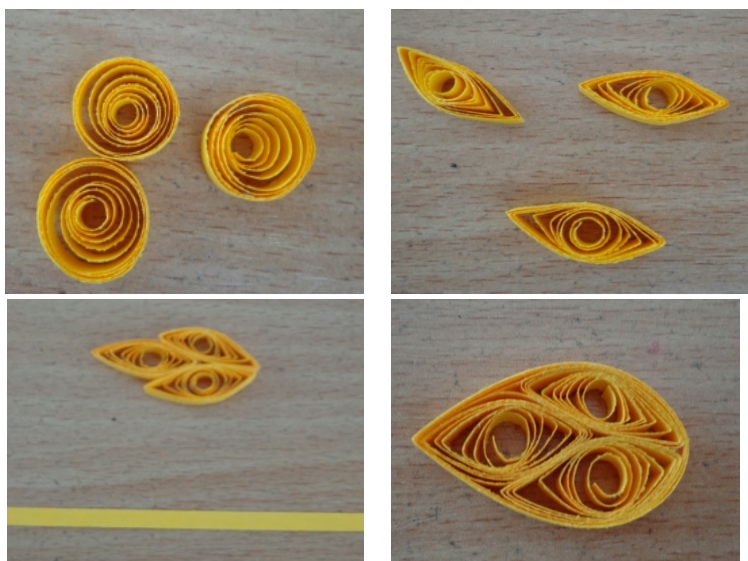
1. Күнбағыс жапырақтарын жасау үшін қағазды екіге бүктегеннен кейін жапырақты жасыл тіктөртбұрыштан кесу керек.

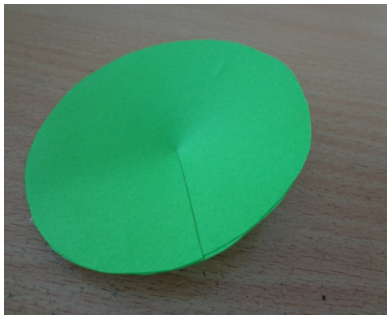
2. Ал жапырақ нақты паракқа ұқсайтындай етіп, оны аккордеонға қысып, содан кейін аздап түзетеміз.

3. Күнбағыстың әр жапырақшасы үшін біз үш ораманы бұрап, оларға «көз» пішінін береміз. Біз оларды жапырақшаға жабыстырып, сары жолақпен орап аламыз.

4. Жасыл қағаздан диаметрі 8 см шеңберді кесіңіз, біз кесу жасаймыз және оны шетіне жабыстырамыз.

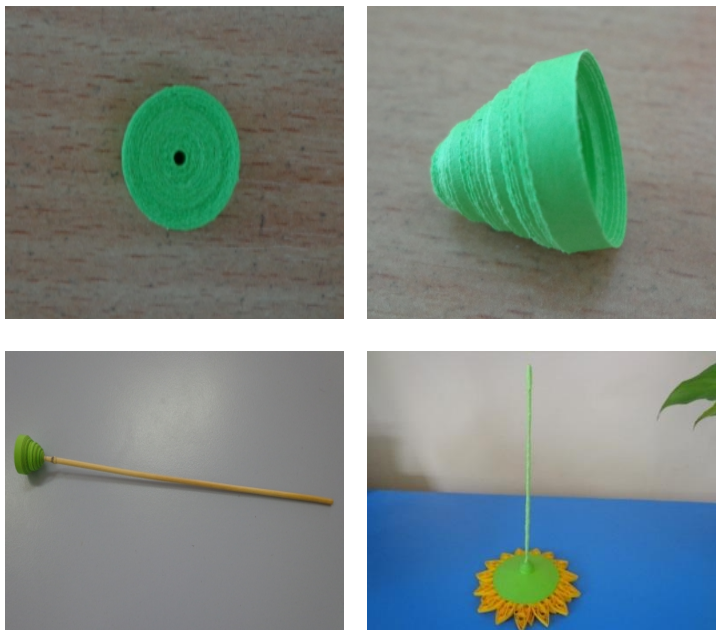
5. Біз жапырақшаларды екі қатарға жабыстырамыз.

6. Қоңыр жолақтардан біз «орамды» бұрап, оларға «тамшы» пішінін береміз - бұл біздің күнбағыс тұқымдары болады, олармен гүлдің өзегін толтырамыз.

7. Біз бір жолаққа 7 жасыл жолақты жабыстырамыз және тығыз «орамды» бұраймыз, оған «қоңырау» пішінін береміз, барбекюге арналған шашлықты-гүліміздің сабағын жабыстырамыз. Біз сабақты жасыл гофрленген қағазға орап, гүлге жабыстырамыз.

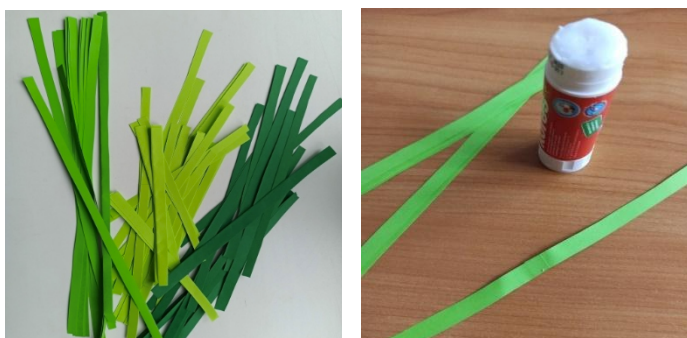

8. Жасыл жолақтардан біз парақтың бөліктерін бұрап, оларды біріктіріп, жасыл жолақпен орап аламыз. Жапырақтарды сабаққа жабыстырыңыз.

«Мак» гүлі

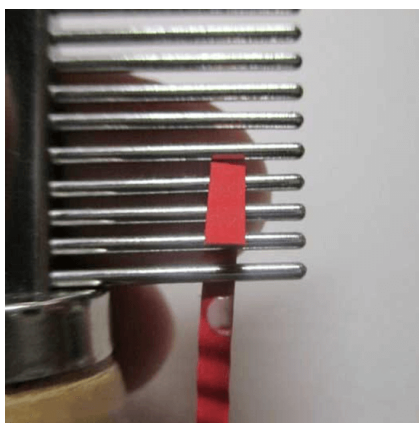
1. Көкнәр гүлі үшін біз әртүрлі реңктердегі жасыл түсті қағаздан жапырақтар жасаймыз, оларды 0,5 см жолақтарға кесеміз. жолақтарды бір-біріне жабыстырамыз.

2. Содан кейін біз жолақтарды тұтқадан роликке бұрап, қажетті пішінді береміз.

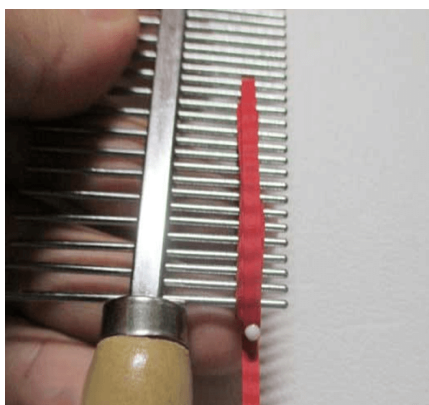
3. Көкнәр жапырақтарын жасау үшін гофрленген қағаздың 3 жолағын желімдеу керек. Темір тарақта, тістер сирек кездесетін жағында, біз жапырақшаны айналдыра бастаймыз. Ол үшін 4 тіс төменнен есептеледі және жолақтың ұшы салбырап тұрады. Соңғы тісте желім қолданылады және бірінші бұралу жасалады.

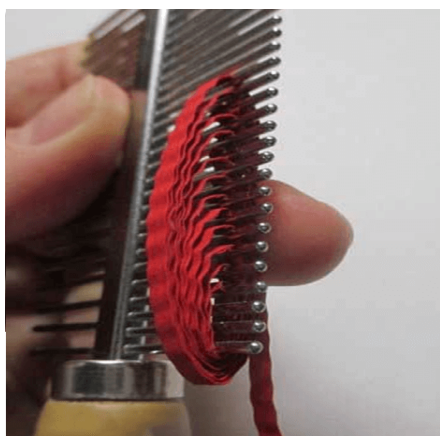
4. Екінші бұралуды жасау үшін бір тіске көтерілу керек.

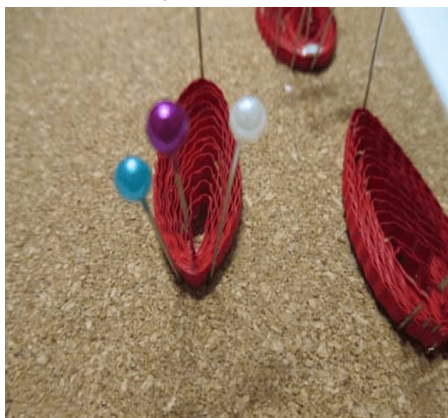
5. Жолақ біткенше осы әрекеттерді жалғастыру керек. Қажет болғанша жолақты желіммен бекітіңіз. Тек қағазды ораңыз. Желім тек ұшын бекіту үшін қажет болады, артық бөлігін кесіңіз. Негізге жақын кесуге тырысыңыз.
6. Жолақ біткенше осы әрекеттерді жалғастыру керек. Қажет болғанша жолақты желіммен бекітіңіз. Тек қағазды ораңыз. Желім тек ұшын бекіту үшін қажет болады, артық бөлігін кесіңіз. Негізге жақын кесуге тырысыңыз.

7. Қағазды орап жатқанда, оны тартпаңыз, әйтпесе барлық құрылым түзетіледі және тарақтан тығыз дайындаманы алу қиын болады.

8. Жолақтың ұшын бекітетін желім құрғаған кезде, төменгі жиекті ұстап тұрып, Дайындаманы мұқият алып тастау керек. Содан кейін біз оны тығын тақтасына немесе көбікке инелер көмегімен орналастырамыз

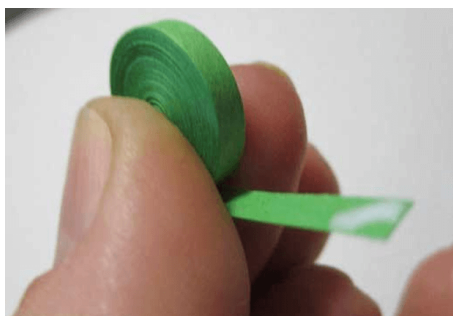
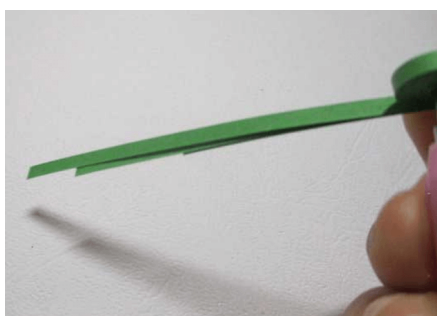
9. Спиральдың ортасын бекіту керек, ол үшін Бір тамшы желім жағыңыз. Модуль кептіру уақытында тақтаға бекітілген күйінде қалады. Ол құрғаған кезде қалған жапырақшаларды бұрауға болады

10. Тұқым қорабы үшін сізге 4 жасыл жолақ қажет. Алғашқы 3-ті сәл жоғары қарай жылжып, бір-біріне қабаттастыру керек.

11. Тығыз спиральды бұраңыз. Бұралудың соңында 4 жолақты қосу керек. Ол бүйірдегі соққыларды жабады. Соңын желіммен жабыстырыңыз

12. Енді желім құрғағанша спиральдарға дөңес пішін беру керек. Мұны арнайы квиллинг құрылғысы, көлемді үлгілері бар сызғыш немесе қолмен жасауға болады.

13.Үлгіні құрғатыңыз. Содан кейін оны ішінен желіммен жақсылап жағу керек.

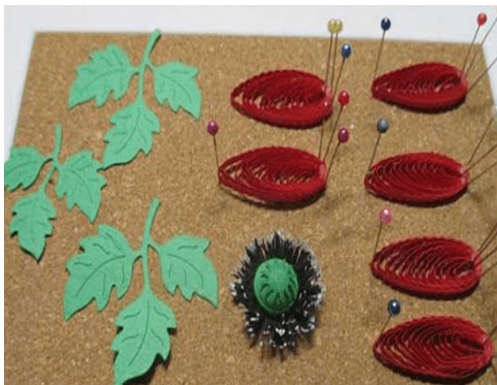

14.Қара қағаздың ортасы үшін жиекті кесіңіз. Бұл шеберлік сабақта біз бұйра тескішті қолданамыз. Алынған ромашкалардың жапырақшаларын кішкене жолақтарға кесіңіз, содан кейін ұштарын ақ бояумен бояңыз. Жиек ұзындығы шамамен 8 см және ені 2 см болатын қара қағаз жолағынан жасалған. бірдей кесулер, ортасына дейін, бүкіл ұзындығы бойынша жасалады. Біз жолақты бұрап, жиегін үлгілдетеміз, төменгі жиектерін желімдейміз.

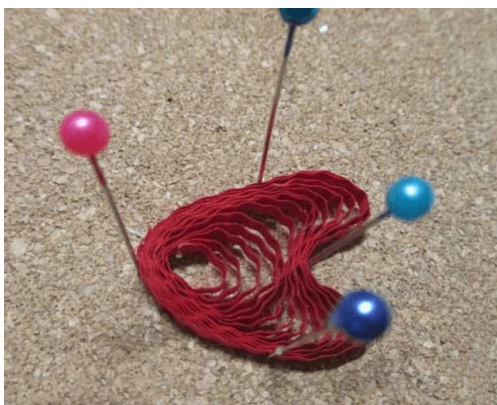

15. Біз дөңес дайындаманы жиекке бекітеміз. Енді жоғарғы жағы қажет. Үстіңгі жағын қолмен кесуге болады немесе "күн"үлгісімен тескішті қолдануға болады. Сол түсті қағаздан жапырақтарды кесіңіз.

Енді сіз жапырақшаларға арналған кептірілген шаблондардың дизайнын жасай аласыз. Инелерді тығын тақтасынан абайлап алыңыз.

16. Әрбір қызыл модульге келесі формаға келтіреміз.

17. Гүлді жинауға болады. Дайындамалар бір-біріне қабаттасып жабыстырылады. Барлығы 6 жапырақ қажет болады.

18. Біз жапырақтарды, содан кейін жапырақшаларды ашықхатқа жабыстырамыз. Енді біз қорапты жиекпен және жоғарғы жағымен бекітеміз. Міне, біз "көкнәр" гүлі шықты.

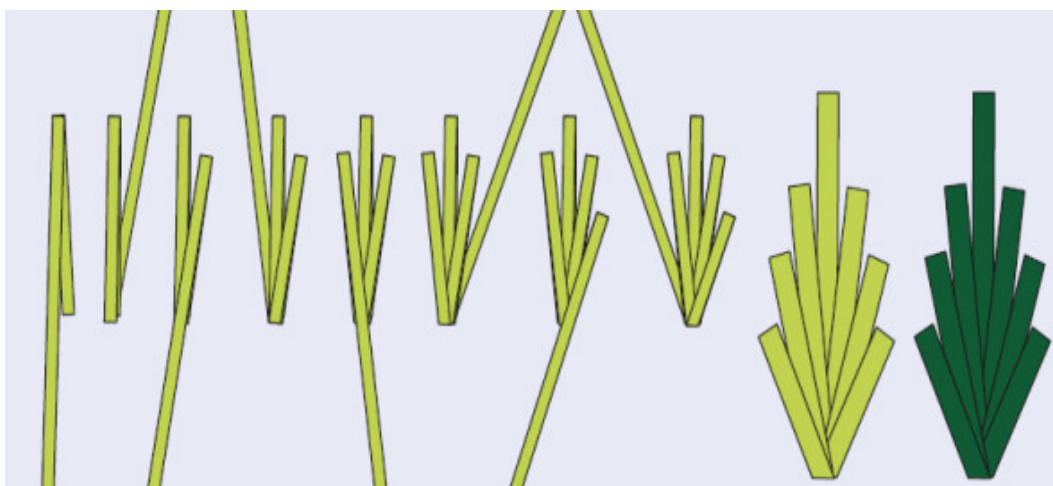

Физминут – «Үй алаңда тұр» саусақ жаттығуы

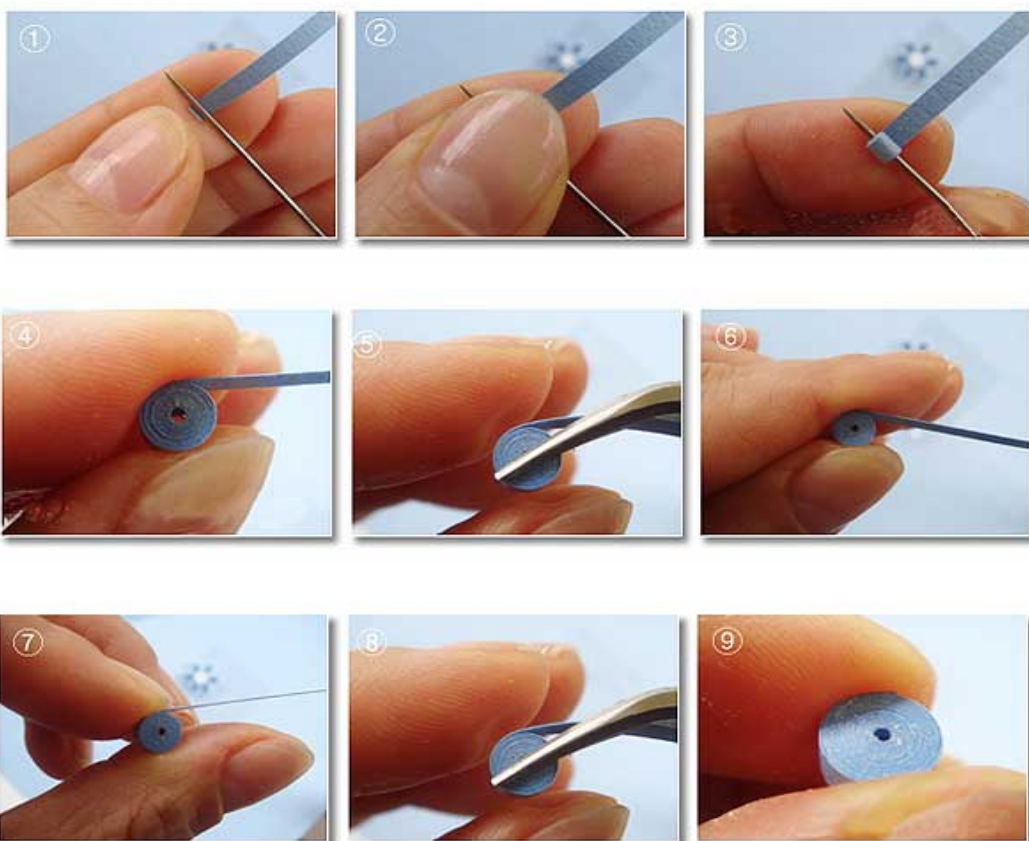
Алаңқайда үй тұр,	<i>Екі қолдың саусақтары «шатыр» жасайды</i>
Ал, үйге апаратын жол жабық.	<i>Қолдар алақандарымен кеудеге қарай бұрылады, ортаңғы саусақтар жанасады, үлкендері жоғары – «қақпа».</i>
Біз қақпаны ашамыз ,	<i>Алақандар ашылады</i>
Бұл үйге шақырамыз	<i>Екі қолдың саусақтары «шатыр» жасайды.</i>

«Лаванда» гүлі

1. Лаванда жапырақтары үшін ені 2 мм қағаз жолақтарын қолданыңыз, себет үшін 3 мм жолақтарды алыңыз. Үлкен лаванда жапырақтарын ораңыз.

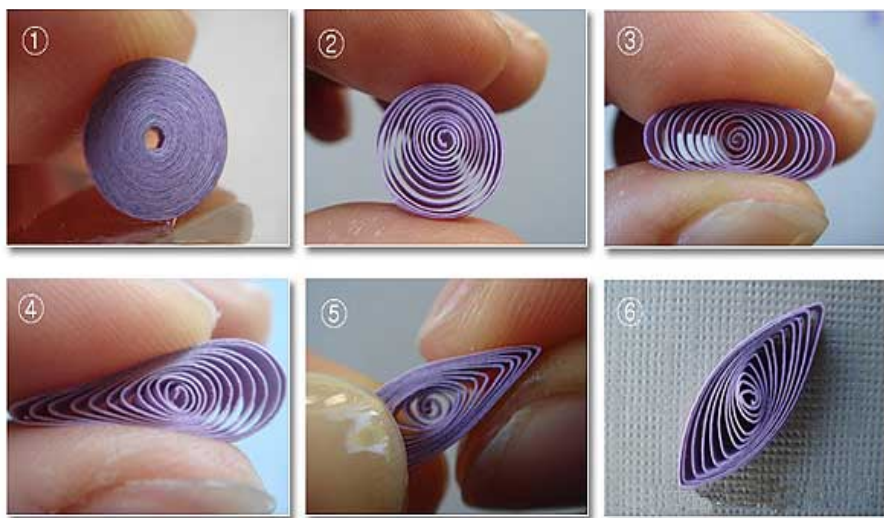
2. Квиллингтен лаванда жасау техникасы өте қарапайым. Жаратылыстың негізгі элементі – «Тығыз спираль».

3. Еркін спираль. Ол тығыз орамды аздап босату арқылы жасалады.

Көз. Лаванда гүлшоғырының негізгі компоненті. Бос спиралды аздап босатыңыз, ұшын желіммен бекітіп, екі жағынан қысыңыз.

4. *Бос сопақ* - сәл тегістелген бос спираль. Бұл элемент қарапайым лаванда гүлдерін жасау үшін пайдалы. Шындығында, бос сопақ осы гүл болады. Жаңадан бастаушылар үшін тамаша нұсқа.

5. *жапырақ.*

Біз бос спиральды екі жағынан қысамыз.

Біз барлық элементтерді біріктіреміз және осындай лаванда гүлін аламыз.

«Тюльпан» гүлі

1. Қызғалдақ жасау үшін алдымен оның контурын жасау керек. Мұны істеу үшін біз кез-келген түсті қағаз жолағын цилиндрлік объектінің айналасына орап аламыз (оны болашақ гүлдің қажетті мөлшеріне қарай таңдаймыз) және

ұшын желіммен бекітеміз.

2. Біз қағаз шеңберінен «тамшы» қалыптастырамыз, контурды сәл созып, ұшын басамыз. Бұл болашақ гүлге арналған жапырақшаның контуры.

3. Қызғалдақты "тірі" ету үшін қағаз контурын толтыру керек. Ол үшін қағаз жолағынан тығыз орамды ораңыз. Бұл жағдайда біз бүкіл қағазды спиральға айналдырмаймыз, бірақ оның бір бөлігі ғана. Әрі қарай, таспаның қалған бұралмаған бөлігіне басқа қағаз жолағын салыңыз (оларды желіммен бекітуге болады) және бұрауды жалғастырыңыз, бірақ қарама-қарсы бағытта.

4. Осылайша, фотосуреттегідей бланкілер алу үшін 6-9 қағаз таспаны орау керек.

5. Алынған спираль жапырақшаның контурына "оралған". Бір гүлге осындай үш дайындамалар қажет болады.

6. Негізінде біз алдымен екі жапырақшаны, ал олардың үстіне үшіншісін жабыстырып, көлемді гүлдер жасаймыз.

Композицияны құрастыру

1. Гүлдер жасағаннан кейін сіз сабақтар мен жапырақтарды жасауға кірісе аласыз. Сабақтар ретінде сіз оларды картонға жабыстыру арқылы тар қағаз жолақтарын пайдалана аласыз. Сіз кең квиллинг таспасын турникетке бұрап, сабақты көлемді ете аласыз.

2. Біз сабақтарды кенепке жабыстырамыз, букеттің негізін қалыптастырамыз.

3. Біз гүлдерді кез-келген тәртіппен жабыстырамыз.

4. Біз жапырақтарды кез-келген тәртіппен жабыстырамыз.

5. Жұмыстың үстіне біз ноталарды кездейсоқ ретпен орналастырамыз.

«Қауымдастық» рефлексиясы

Әрбір гүл ерекше және адамдарда әртүрлі сезімдерді тудырады. Сізден бүгін біз орындаған түстермен қандай бірлестіктер пайда болғанын қарастыруыңызды сұраймын.

Сұрақ-жауап уақыты.

«Қобыз құралын кезең-кезеңмен оқыту әдістері» шеберлік сабағы

Бултирикова Жаксыгуль

Ибрагимовна,

Қостанай облысы әкімдігі білім

Басқармасының «Арқалық қаласы

білім бөлімінің Б. Байқадамов

атындағы балалар музыка мектебі»

КММ қосымша білім беру педагогы

Мақсаты мен міндеттері: Ысқыштың техникалық өрістері және оқушының оң және сол қол аппаратын қою. Ысқышты дұрыс жүргізіп, бір-бірімен байланыстыра бірқалыпты дыбыс шығару. Таза дыбысты дәл табуға дағдыландырып дыбыс тазалығын мұқият бақылап отыру.

1. Қазақтың ұлттық аспабы қобыз жайында әңгімелеп, таныстыру және оның шығу тарихына тоқталу.

2. Оқушылардың ұлттық аспаптар жөнінде ой-өрісін, тілін дамыту, пәнге деген қызығушылықтарын арттыру, проблемалық жағдай туғыза отырып ұлттық мәдениетке деген ықыластарын ояту.

3. Ұлттық аспаптарды ажырата білуге және ұлттық құндылықтарды бағалай білуге тәрбиелеу. Қазақ музыка өнеріне деген сүйіспеншіліктерін дамыту.

Сабақтың түрі: Жеке тәжірибелік сабақ.

Сабақтың әдіс-тәсілдері: Сұрақ-жауап, түсіндіру, музыка тыңдату.

Көрнекіліктері: Слайдтар, аспаптар, нота парағы, үн таспа, күйші, қобызшы орындауындағы шығармалар тыңдату, аспаптар суреттері.

Сабақтың барысы: Ұйымдастыру кезең, білім алушының сабаққа дайындығын тексеру, аспаптың құлақ бұрауын келтіру.

Жаңа сабақ: Қобыз аспабы туралы қысқаша мәлімет. Презентация. Сол қол мен оң қолға арналған жаттығулар. «Ысқыштың техникалық өрістері» Қобызда ойнау тәсілінің ең күрделісі дыбыс бояуын шығару. Қобыз тартуды үйрету кезінде екі жағдайды ескергені жөн:

1. Орындалатын шығарманың көркемдік сапасы;

2. Техникалық өрістері.

Ысқышты ашық ішектер бойынша жүргізу

Ысқышты тиектің бойымен жүргізу:

- ортаңғы бөлігімен

- жоғары бөлігімен

- төменгі бөлігімен

- тұтас бөлігімен

- ішек алмасу

Сол қолдың қызметі—әрбір дыбысты дәл тауып ішек бойына дұрыс орналастыру. Ішектің мойынынан алшақ тұруына және ұлттық ойнау тәсіліне байланысты дыбыс тырнақ көбесін ішекке тигізу арқылы шығады. Саусақтардың ұштары бірдей болып жартылай бүгіліп, ішекке қатарласа

орналасып, бармақ мойынға орналасады. Төрт саусақ дыбыс шығаруда негізгі рөл атқарады да, бармақ оларға сүйіп, тек қосалқы қызмет атқарады. Қолдың буындары еркін, бос қимыл жасап, білек буыны аздап ішекке майысып саусақтар ішекті қатты баспай, жинақы орналасу керек. Саусақтардың шашыраңқы болуы техникалық мүмкіндікті шектейді, ал тым сылбыр бассак, дыбыстың таза шықпай ауытқып кетуіне апарып соқтырады.

Бірінші, екінші, үшінші саусақтарды ішекке қою.

Саусақтардың арасындағы жарты және бір тоннан тұратын ноталарды ойнау, оларға таза, дәлме дәл түсу үшін саусақтардың арасының емін - еркін ашылуы үшін жаттығулар жасау.

Саусақтардың қойылу ретінің белгілері:

0 – ашық ішек

1 – бірінші саусақ

2 – екінші саусақ

3 – үшінші саусақ

4 – төртінші саусақ

Сабақтың технологиялық картасы.

Сабақтың барысы	Мұғалімнің қызметі	Оқушының қызметі	Күтілетін нәтиже
I. Ұйымдастыру.	1.Сәлемдесу. Сә-ле-мет-сіз-дер-м е сөзін до-ре-ми-фа-соль-л я ноталары әуенімен амандасу. 2.Оқушылардың сабаққа қатысын тексеру. 3.Оқушыға музыкалық шығармаларды ұнтаспадан тыңдатады	1.Оқушылар до-ре-ми-фа-со ль-ля ноталары әуенімен жауап беріп сәлемдеседі. 2.Кезекші жоқ оқушыларды атайды. 3.Мұғалімнің талаптарын орындайды	Оқушы сабаққа әзір отырады, өз міндетін түсінеді. Мұғалім талаптарын мүлтіксіз орындайды. Қызығушылық тары бойынша жұмыстанады.
II.Үй тапсырмасын тексеру. Ой толғау.	Оқушыларға ой толғау тапсырмасын беру	1.Оқушылар аспаптардың	Оқушылар Оркестр туралы және

	арқылы, өткен сабақтағы білімдерін тексереді: Қазақтың ұлттық аспаптары. Оркестр, ансамбль туралы түсініктерін тыңдау, оркестрдің орындауында шығармалар тыңдату	атауларын атайды? 2.Сұрақтарға жауап береді	ұлттық аспаптар жайлы білді.
III. Өткен материалдарды қайталау арқылы жаңасын қабылдауға дайындық.	III.Өткен материалдарды қайталау арқылы жаңасын қабылдауға дайындық. 1.(Интерактивті тақтамен жұмыс). Өткен сабақтарда қазақтың ұлт аспаптарымен таныстық. Қазақтың музыкалық шығармалары оның ешкімге ұқсамайтын өзіндік орындау ерекшеліктері бар көптеген аспаптардың үндестігі арқылы әсерлі шығады. Сондай аспаптың бірі қобыз. 2.Үнтаспадан қобыз аспабында ойналған музыка жіберіледі, әуенді тыңдата отырып оқушыларға жаңа аспап жайлы айту.)	1.Оқушылар интерактивті тақтадағы суреттерді көре отырып, өткен сабақты еске түсіреді. 2. «Қобыз» аспабымен танысады	1.Оқушылардың зейіні дамиды. 2.Өткен тақырыпты санасына бекіте отырып, жаңа аспап туралы түсінігі молаяды. 3.Қобызбен орындалатын күйлерді түсініп тыңдауды үйренеді. 4.Қобызбен ойнау шеберлігін көздерімен көреді. 5.Аспапта ойнауды үйренуге деген қызығушылықтары оянады.

	Қобыз-баяғыдан келе жатқан таңғажайып аспап. Қобыз көнеден бүгінгі күнге бізге жеткен қазақ халқының музыкалық аспабы. Қазақ халқы үшін қобыз киелі аспап болып саналады. Қобыздың түрлері: қыл қобыз, прима қобыз, бас қобыз, контра бас қобыз т.б. Қобызбен орындалатын көп тараған күйлер: «Ұшардың ұлуы», Қорқыт», «Аққу», «Башлай», «Желмая», «Әуіппай». т.б. Аспап ысқышы бар аспаптардың қатарына жатады. Бұл аспаптың мүмкіндігі зор, әрқилы дауысты, оның ішінде табиғи дыбыстарды айнытпай шығарады. 3.Қобызбен орындалатын «Дайдидау» әнін саз мектебінің түлегі Назым Алтынбаеваның орындауында тыңдату.	3.Қобызшының орындауында күй тыңдайды	
IV.Қобызды сатылай үйрету әдісі туралы біліктері мен дағдыларын бекіту	Шығармашылық қорытындылау.	Оқушылар білік-дағдыларын көрсетуге тырысады.	Оқушылар ұжымда шығармашылықпен

			жұмыстануды үйренеді, білімдерін толықтырады.
V.Ән тыңдау айдары.	Гүлнұр Оразымбетованың орындауындағы Қорқыт- Қобыз әнін тыңдау	Оқушылар ән тыңдайды.	Ән орындау шеберлігін, әнді талғаммен тыңдауды үйренеді.
VI.Үйге тапсырма.	Ысқыштың техникалық өрістері: Мұғалім штрихтардың түрлерін береді. Ашық ішектерде ысқыш жүргізу, ішектен ішекке көшу. Ысқыштың әр бөлігімен ойнау. «Ре», «Ля» ішектердегі ноталар орналасуы, саусақ дағдысы.	Үй тапсырмасын күнделікке жазады.	Үй тапсырмасын тиянақты дайындауды үйренеді.
VII.Қорытынды, бағалау.	1.Шығармашылығын біліктіліктілігін бағалау.	Оқушыы өзінің біліктері мен жаңа тақырып бойынша естіп-білгендерін қорытады.	Жаңа тақырыпты ықыласпен тыңдап түсінуді үйренеді.

«Күй мұрасы» театр шеберлік сабағы

Серіков Шалқар Серікұлы,
*Қостанай облысы әкімдігі білім
басқармасының «Амангелді
ауданының білім бөлімінің музыка
мектебі» КММ
қосымша білім беру педагогы*

Қайырлы күн құрметті ұстаздар және көрермендер. Күй тек аспапта орындалатын туынды. Ол көп дегенде 5-6 минут уақытқа созылады. Көріп тұрғандарыңыздай менің қолымда ұлттық мұрамыз қасиетті домбыра. Екі шегі 19 пернесі ғана бар бірақ, осындай аспаптан қаншама философиялық ойлар қайғы қуаныш, терең ой дүниетанымын көруге болады. Қазақ күй өнерінің дамығандығы соншалық әр өңірдің күйшілік мектептері қалыптасқан. Олар бір-бірінен орындау ерекшеліктерімен дараланады. Осы дәстүрлі мектептермен қатар әр күй шығу тарихына қарай жанрларға бөлінеді

олар: тартыс, тарихи, арнау, лирикалық, аңыз және тұрмыс-салт күй болып 6-ға бөлінеді.

1-ші тартыс күй.

Өнерін сынға салу қазақ күйшілерінің ертеден бар дәстүрі. Елге есімі мәлім күйшілердің қай-қайсысы небір әсем өрнекті күйлерін егес үстінде төгіп тастайтын болған. Тартыс күйлерге мысал ретінде 19 ғасырдың аяғында Қоңырат жерінде болған күй тасты атап өтуге болады. Оған әйгілі күйшілер Орынбай, Дүкенбай, Қаратөс-Аймағамбеттер қатысады. Сайыстың шарты бойынша әр күйші «62 Ақжелең» күйлерін орындауға міндетті. Осы сайыста күйші Қазанғап «62 Ақжелеңді» нақышына келтіріп орындап көзге түскен.

Күй орындалады: Қазанғап «Ақжелең».

2-ші тарихи күй.

Атауы айтып тұрғандай тарихи күйлер ата бабымыз өмір сүрген уақытында небір аумалы төкпелі заманды бастан кешкен сол уақыттағы ел басына, ер басына түскен сын сынақтарды суреттейді. Осындай күйлердің бірі Құрманғазының күйі «Адай» Тарихына зер салатын болсақ.

Видео, күй орындалады: Құрманғазы «Адай»

3-ші Арнау күйлер.

Күйші композиторлар кейбір шығармасын жақын адамдарына арнап орындаған. Күй атасы Құрманғазының «Қайран шешем» «Аман бол шешем аман бол» деп аяулы анасына арнап күй туған. Осындай шығармалардың бірі Ғаламат Бейсеқожаның күйі «Аналар арманы»

Күй орындалады: Ғаламат Бейсеқожа «Аналар арманы»

4-ші Лирикалық күйлер

Лириканың басты ерекшелігі адамның көңіл-күйін, сезім дүниесін тікелей бейнелеп көрсетеді. Лирикалық шығармалар автордың немесе кейіпкердің дүниеге көз қарасы оның сезімін, оның ой көңіл күйін суреттеу әсерлі бейнелеу. Тмат Мерғалиев өзінің «Домбыра сазы» кітабында Тәттімбет творчествосы халықтың көңіл-күйі мен табиғат көрінісін шынайы суреттейтін лирикаға толы деген екен.

Күй орындалады: Тәттімбет «Қосбасар».

5-ші Тұрмыс-салт күйлер

Адам өмірінің туу, үйлену секілді ең басты тағдырлы кезеңдерінің суреттелуі. Қазақтың аспапты музыкасында кең орын алады. Ел ішінде көп тараған беташар тойбастар күйлері адам өмірінің маңызды кезеңдерін терең де әсерлі бейнелейді. Күнделікті тіршілігіміздегі сауда саттық өмірді бейнелейтін Құрманғазы атамыздың «Науысқы» күйін аламыз.

Видео, күй орындалады: Құрманғазы «Науысқы».

Қорытындыламас бұрын Көгерменмен сұрақ жауап.
Қорытынды: Біз бүгін күйшілік дәстүрдің тарихи негіздері мен тәрбиелік сипатын ашып көрсетуге тырыстық. Бүгінде күй өнеріне бір ғана эстетикалық құбылыс ретінде қарау жеткіліксіз. Себебі күйшілік өнер ғасырлар бойы ұстаздан шәкіртке беріліп келе жатқан өзінше бір тәрбие мектебі. Ендеше осы тәрбие мектебіміздің қанаты қатайып өнер әлемінде самғай берсін деген оймен аяқтап, келесі кездескенше күн жақсы, сау болыңыздар!

«Жарыс автомоделін жасау: техникалық және технологиялық жағдайлар» шеберлік сабағы

Зубко Наталья Николаевна,
Қостанай облысы әкімдігі білім басқармасының «Қостанай қаласы білім бөлімінің Балалар мен жасөспірімдердің техникалық шығармашылық мектебі» КММ қосымша білім беру педагогы

Маған айтыңыз – мен естимін,
Маған көрсет – мен есімде,
Маған өзім жасауға рұқсат етіңіз –

Мен

түсінемін!
Жапон мақалы.

Мастер-класстың мақсаты: білім беру мекемелерінде FTM үйірмелерін ұйымдастыруға педагогтердің уәждемесін арттыру.

Тапсырмалар:

- "автомобиль жасау" практикалық жұмысын орындау мысалында мұғалімдерді бастауыш мектеп жасындағы балалармен жұмысты ұйымдастыруға көмектесетін әдістермен таныстыру;
- шығармашылық ойлауды, педагогтердің қиялын дамыту мақсатында шеберлік сыныбына қатысушылардың жемісті қарым-қатынасы үшін жағдай жасау.

Шеберлік сабағын өткізу нысаны:

- балалармен тиімді жұмыс істеу әдістері мен тәсілдерін көрсететін педагогтармен сабақ;
- практикалық жұмыс;
- өндірілген модельдермен жарыстар.

Безендіру:

- балалар мен педагогтың жұмыстары;
- әдістемелік материалдар;
- жұмысқа арналған құрылғылар.

Жұмыс үшін материалдар мен құралдар:

- модель сызбалары;
- жұмысқа арналған картон;
- түсті және ақ қағаз;
- қайшы;
- желім.

Шеберлік сабақтың құрылымы:

1. Кіріспе бөлім.

Шеберлік сабақтың тақырыбы мен мақсатын жариялау. Жалпы мастер-класс мазмұны және оның жеке құрамдас бөліктері.

2. Теориялық-демонстрациялық бөлім.

Жобаны орындаудың негізгі кезеңдері.

3. Практикалық бөлім.

Модель жасау әдістерін игеру.

4. Шеберлік сабағына қатысушыларының рефлексиясы. Қорытындылау.

Шеберлік сабағының барысы.

1. Кіріспе бөлім.

1. Ұйымдастырушылық сәт. Қатысушыларды қарсы алу және орналастыру.

2. Мақсатты қондырғылар. Мастер-класс мазмұны.

Құрметті әріптестер! Біздің шеберлік сабағының тақырыбы - «Бастапқы техникалық модельдеу бойынша жарыстарға дайындық кезінде конструкторлық-технологиялық білімді қолдану». Автомобиль жасау.

FTM үйірмесінің мақсаты-оқушының шығармашылық өзін-өзі дамытатын, әлеуметтік-позитивті тұлғасын қалыптастыру.

Мен өз жұмысымда балаларда модельдеу, графикалық және сызбалық жұмыстарды орындау, құралдарды меңгеру дағдыларын қалыптастырумен ғана шектеліп қалмауға тырысамын.

Стратегиялық міндет - оқушылардың бойында ойлаудың ізденіс стилін тәрбиелеу, шығармашылық еңбек дағдыларын тікелей іс-әрекетте қалыптастыру, балаларға техникалық мәселелерді өз бетінше қоюға және оларды шешуге үйрету.

FTM - бұл қарапайым техникалық объектілердің макеттері мен модельдерін жасау бойынша оқушылардың өзіндік шығармашылық қызметіндегі алғашқы қадамдар.

Оқушыларыңызды шығармашылық жобаларды орындауға үйрету үшін оларды құруды өзіңіз үйренуіңіз керек. Бүгінгі сабақ сізге көмектеседі деп үміттенемін.

2.FTM үйірмесінің білім беру бағдарламасы бастауыш мектеп жасындағы балаларға арналған және оқушылардың жас және психологиялық ерекшеліктерін ескереді. Бағдарлама 8 бөлімнен тұрады, олардың әрқайсысы теориялық ақпарат пен практикалық жұмысты қамтамасыз етеді.

Практикалық бөлім әр балаға өз таңдауын жасауға және сәттілік жағдайын сезінуге мүмкіндік беретін әр түрлі деңгейдегі жұмыстарды қамтиды. Әр тақырып еңбек объектілерін шығармашылықпен қараумен, көрме - көрсетіліммен немесе шағын жарыспен, «Үздік модельер-конструктор», «ең шебер қолдар" және т. б.

Бүгін мен сізге «Автомодельдеу» бөлімінен спорттық көліктің стильдендірілген моделін жасауды ұсынамын.

«Автомодельдеу» тақырыбындағы жұмыстың басында мен балалармен қандай көліктер, олардың мақсаты, пайда болу тарихы туралы сөйлесемін. Модельдерді жасау барысында біз автомобильдердің маркалары мен логотиптерін, өндірушінің елін зерттейміз. Осы тақырып бойынша біліміңізді тексерейік.

«Логотипті тап» жылыту.

Модель жасау алгоритмі үш кезеңнен тұрады:

- сызбалар бойынша автокөлікті сыпыру;
- автокөлікті құрастыру;
- доңғалақ жасау технологиясы;
- модельді безендіру.

Модель бойынша жұмыс бірқатар мәселелерді шешуді қамтиды, алдымен бұл ойша, содан кейін іс жүзінде материалда жасалады.

Сонымен, біз сұрақтарға жауап іздейміз.

1. Біз не істейміз? (көлік)
2. Өнімнің пішіні мен өлшемі қандай?
3. Біз көлікті қандай материалдардан жасаймыз?
4. Бізге қандай құралдар қажет?
5. Құралдармен жұмыс істеу кезінде нені есте сақтау керек?
6. Өндірістің негізгі кезеңдері.

7. Автокөлік тарихынан.

3. Практикалық бөлім.

Семинарға қатысушылардың автомобиль жасау.

5. шеберлік сабағы қатысушыларының рефлексиясы. Қорытындылау.

Шеберлік сабақ қалай өтті деп ойлайсыз? Сіздің сұрақтарыңыз бен ұсыныстарыңыз?

«Керамика шеңберіндегі жұмыс ерекшеліктері»

Ильясов Алихан Айтуарович,
*Қостанай облысы әкімдігі білім
басқармасының «Бейімбет
Майлин ауданының білім
бөлімінің балалар өнер мектебі»
КММ қосымша білім беру
педагогы*

Кіріспе

Қоғам дамуының барлық кезеңдерінде адаммен бірге жүретін машина қазір белсенді қолданылады. Оның үстіне, ол бірнеше ондаған жыл бұрынғыдан да танымал болды. Бұл мақалада біз керамика дөңгелегінде қалай жұмыс істеу керектігін (бұл ақпарат негізінен жаңадан бастаушыларға арналған), сондай-ақ оның не екенін және қалай жұмыс істейтінін қарастырамыз.

Керамика дөңгелегінің құрылғысы

Бастаушы шебердің станокпен танысуы керамика бойынша оқытудың басында-негіздерді үйрену кезеңінде болады. Егер сіз тәлімгерлердің ұсыныстарын ұстанатын болсаңыз, онда ешқандай қиындықтар болмайды және жаңа техниканы игеру ерекше күш-жігерді қажет етпейді. Енді біздің талқылау тақырыбымен жақынырақ танысайық!

Керамика дөңгелегі - ұзақтығы мен айналу саны реттелетін типтік машина. Бұрын ең көп тарағаны-тік темір осьтен тұратын, оған бекітілген модельдеу дискісі және оны қозғалысқа келтіретін және шебердің аяғымен басқарылатын маховик. Енді, керісінше, электр станоктары, ал дискінің айналу жылдамдығы педальмен реттеледі.

Керамикалық дөңгелектердің түрлері:

- Үйкеліс электр жетегімен. Бұл электр қозғалтқышымен жабдықталған аяқ шеңбері. Ол сенімді және қол жетімді бағамен ерекшеленеді.
- Тікелей жетекпен. Машина коллекторсыз магниттік қозғалтқыштармен жабдықталған, оңай жұмыс істейді және жоғары өнімділікке ие.
- Редуктормен. Тұрақты және айнымалы токпен жұмыс істейтін коллекторлы қозғалтқышы бар керамика дөңгелегі. Басқару оңай, жан-жақты және салмағы аз.

Механикалық станоктарда айналу жиілігінің шағын шегі бар және қысқа өнімді белсенді электр жетегі ең жақсы функционалдылыққа ие, отыруға да, тұруға да жарамды және саздың шашырауына жол бермейтін арнайы табақпен жабдықталған. Оларды көбінесе керамика студияларында көруге болады.

Керамика дөңгелегіндегі жұмыс ерекшеліктері

Керамиканы ойдағыдай игеру үшін негіздерді үйренуге және мүмкіндігінше жаттығуға кеңес береміз. Біз жаңадан бастаушыларға арналған шағын нұсқаулықпен бөлісеміз, онда қыш ыдыста бұйым жасаудың негізгі кезеңдері талданады:

1. Балшық дайындау. Ол мүмкіндігінше біркелкі болуы керек, ішіндегі Бос орындар мен көпіршіктер жоқ, сонымен қатар жұмсақ, бірақ жабысқақ емес. Мұны істеу үшін сазды жақсылап ұсақтау керек, ал егер сізге ылғалдандыру қажет болса, оны дымқыл шүберекпен біраз уақыт жабыңыз.
2. Балшық массасын туралау. Біз балшықтан доп жасаймыз, одан кішкене бөлікті алып тастаймыз және қыш дөңгелегін қосамыз. Біз саздың аз мөлшерін шеңбердің ортасына жағамыз, содан кейін оны өшіріп, сазды шарды осы жерге мықтап орнатамыз, оның шеттерін периметрі бойынша басамыз. Қолыңызға жабысып қалмас үшін мезгіл-мезгіл аз мөлшерде су құйыңыз. Біз дөңгелекті қосамыз және жұмсақ күш қолдана отырып, екі қолымызбен саздың бір бөлігін қысамыз. Содан кейін оны оң қолыңызбен басып, сол қолыңызбен ұстап тұрып, оны конусқа айналдырып, кесекті тарылтыңыз. Артық суды губкамен тазалауды ұмытпаңыз! Ал негізде жиналатын артық сазды кетіру үшін машинаны тоқтатпай саусағыңызбен сырғытыңыз.

Түзу конус пайда болған кезде, оны оң қолыңызбен жоғарыдан итеріңіз, ал сол жағында пішінді ұстаңыз. Нәтижесінде сіз «діңгек» немесе «саңырауқұлақ» шығады. Кейде туралау үшін бір көтеру-түсіру жеткілікті, бірақ көбінесе бірнеше тәсілдерді жасау керек, содан кейін ғана келесі кезеңге өту керек.

3. Дайындаманың ішінде ойық жасау. Сол қолыңыздың бас бармағын ортасынан түбіне жеткенше басыңыз, бөліктің негізіне қабат қалдырыңыз. Сонымен қатар, сол қол бүкіл массаны ұстап, бағыттауы керек. Өнімнің Шири орнатқаннан кейін, қабырғалардың ені қалыптастыруды бастаңыз.

4. Қабырғаларды тарту. Индекс пен ортаңғы саусақтарыңызды өнімнің ішкі жағына, ал қалғандарын сыртқы жағына қойыңыз. Екінші қолыңызбен бөлікті ұстаңыз және қабырғалардың қалыңдығы бірдей екеніне көз жеткізіңіз. Бұл қадамды мақсатыңызға жеткенше бірнеше рет қайталаңыз.

5. Цикл. Циклды (металл қырғышты) пайдаланып, өнімнің сыртқы қабырғаларын тегістеңіз, содан кейін оны керамикалық дөңгелектен жіппен бөліңіз. Ыдысты құрғақ қолмен алып тастаңыз, сонымен қатар абай болыңыз - ол оңай деформацияланады

«Керамикалық ваза жасау технологиясы» шеберлік сабағы

Тұрысбек Айдар Дәуренбекұлы,
*Қостанай облысы әкімдігі білім
басқармасының «Амангелді
ауданының білім бөлімінің
«Шұғыла» балалар мен
жасөспірімдер шығармашылығы
орталығы» КММ қосымша білім
беру педагогы*

Сабақтың мақсаты:

- а) білімділік мәні - оқушыларды қыш шеберінің шығармаларымен және қыш өнерінің технологиясын таныстыру, ермексазбен жұмыс жасауды үйрету.
- ә) тәрбиелік мәні - оқушыларды қазақ халқының бұрынғы қолданған көне ыдыстар қазіргі заман талабына сай көркемдеу.

б) дамытушылық мәні - оқушылардың ой - өрісін жан жақты дамыту, ермексазбен жұмыс жасауда ептілігін, қимыл - қозғалысын, фантазиясын арттыру.

Сабақтың түрі: Аралас сабақ

Пән аралық байланыс: Скульптура, еңбек, сурет, тарих, әдебиет.

Сабақтың көрнекілігі: Буклет, фотоальбом, қосымша жұмыстар.

Сабаққа керекті құрал – жабдықтар:

а) оқушылар үшін: ермексаз, керамикаға арналған пышақ.

б) мұғалімдер үшін: қыш шеберлерінің жұмыстары, көрнекілік плакаттар, көне заманда қолданған ыдыстардың суреті салынған карточкалар.

Сабақтың барысы:

1. Ұйымдастыру кезеңі (5 минут).

Пән кабинетінің гигиеналық талапқа сай болуын қадағалау, оқушылардың сабаққа арналған құрал – жабдықтардың толықтығын тексеру, сабақта жоқ оқушыларды тексеру, оқушыларды 4 топқа бөліп отырғызу.

Жаңа сабақты түсіндіру (10 минут).

Балалар, біздің бүгінгі сабағымыздың тақырыбы: «Қазақстандағы қыш өнері» соның ішінде «Сазбен тұрмыстық зат жасау».

Яғни, балалар, керамика ежелден келе жатқан қолданбалы өнер түрі. Адамзат тіршілігінің ең алғашқы кезеңдерінен ол үй мен сарай құрылыстарына, скульптура, ойыншық, әшекей бұйымдарын жасауда қолданылды. Керамика саздан жасалған, күйдірілген сурет өнері түрлерінің, фарфор, фаянс, майолика, терракота бұйымдарының жиынтығы.

Грек тілінен аударғанда «кегатоз» сөзі «саз» деген мағынаны білдіреді, саз – жер, су мен оттан құралады.

Керамикалық бұйымдар қолдан жасалынады. Б.з.д. үшінші мыңжылдықта гончарный круг ойлап шығарылды. Бұл керамикалық бұйымдарды жасау технологиясын тездетті, әрі өзгертті, әрі бұйымдарды жұқалап, жиектеуге жол ашты. Сазды алдын ала үгітіп, илейді, бұйымның мықты болуы үшін құм қосады. Сонымен, балалар, жалпы керамика туралы, түсінікті болды ма? Түсінген болсаңдар, ермексаздан көне ыдыстар жасаймыз. Алдымен әр топтың жетекшісі келіп, меніңқолымдағы карточкаларды алады. Сол бойынша ішіндегі суреттерді ермексазбен жасаймыз. Бұл карточкалардың ішінде көне заманда ата-бабаларымыз қолданған ыдыс түрлері бар.

2. Практикалық іс – әрекеттер (10 минут).

Оқушылар карточкаларда көрсетілген суреттер бойынша ермексазбен жұмыс жасайды.

3. Жаңа сабақты қорытындылау, бекіту, бағалау. (8 минут)

Ал, балалар енді бүгінгі өткен сабағымызды сұрақ – жауап арқылы қорытындылап алайық.

- Керамика дегеніміз не?
- Керамика қандай заттар жиынтығы?
- Бұйым мықты болу үшін сазға не қосады?

4. Үйге тапсырма беру (5 минут).

Енді, балалар, жаңа сабақты түсінген болсаңдар, үйге тапсырма алыңдар. Үйде бүгінгі жасаған жұмыстарыңды аяқтап келесіңдер және Қазақстанның атақты қыш шеберлері мен олардың шығармашылық жұмыстарын дәптерлеріңе теория жүзінде жазып келіңдер.

Керамика – қайталанбас көркем зат, оның қолдану аумағы мен эстетикалық шегі жоқ. Тек керамикада ғана түстік, пластикалық, графиканы әртүрлі жағдайда қолдануға болады. Керамикадан ең кішкентай кеседен бастап архитектуралық ірі монументтерге дейін жасауға болады. Керамикалық заттар алуан түрлі кескінде, адам қолының жылулығын бере алатын, адамзат өмірінің әртүрлі ұрпағының өмірінің әшекей бұйымы ретінде қолданылады. Бұл көзқарасты мен диплом жұмысы алдындағы зерттеу жұмыстары мен осы диплом жұмысын жазу барысында сезіндім. Зерттеу жұмыстары мен диплом жұмысын жазу барысында мынадай қорытындылар жасадым: Қазақстандағы керамика өнімдерін шығару біраз жылға құлдыраудан кейін қазіргі уақытта қайтадан өрлеу кезеңіне көтерілді, бұл жас суретші – керамистер алдына жаңа міндеттер қойып, жол ашады. Суретшінің саз сияқты табиғи материалмен жұмыс істеуі оның шығармашылық қиялының еркіндігіне жол ашып, қызықты туындылардың шығуына әкеледі.

Қорытынды.

Әр халықтың өнер туындысы сол халыққа қызмет ететінің білген суретші Ө.Рыстанұлы ұлттық өнердің өрісі биік екендігін бағалай білді. Нағыз өнердің асылы мен жасығын айыра білу үшін өзге өнердің көшірмесі болудың қажеті жоқ екендігіне көзі жетті. Әрбір ұлттың қайталанбас көркем туындысы екінші ұлттың рухани қазынасы бола алмайды, әр өнердің өмірге келуінің үш қасиетін анықтауға болады – тілі, дәстүрі және тарихы.

Керамикалық материалдан жасалған заттар табиғатта көп, адамның іс – әрекетінен туған табиғаттың қарапайым туынды. Жалпы мектепте осы керамика пәніне өз деңгейінде мән берілмей келе жатқаны баршамызға мәлім. Жас ұрпақ өз ұлтының көнеден келе жатқан қыш өнерін біліп жүру үшін, сөз соңында мектептерде керамикаға сағатты көбірек бөлсе деймін.

Әр халықтың болашағы жастарына тәуелді. Егер әр халық жас ұрпағын өзінің ұлттық рухымен тәрбиелемесе, онда ол елдің болашағы бұлыңғыр болмақтығын бүгінде ғалымдарымыз баспа беттерінде жиі жариялап келеді. Өйткені ұлттың барша мұрасы жастарға аманат етіледі. Ал жастар оны кейінгі буынға сол бай мұраны тапсырмаса, онда ұлттық атау біртіндеп жоғалары сөзсіз.

Сондықтан еліміздегі үздіксіз білім беру жүйесінде ұлттық мәдениет, өнер және қолөнер негізінде біліктілік пен іскерлік қалыптастыру, мәдениеттілікке баулу, адамзат қоғамында бұрын соңды жасалған мәдени мұраны жүйелі меңгеруге, жалпы әлемдік рухани игіліктерді бағалай білуге тәрбиелеу қажеттілігіне баса көңіл бөлу керектігіне мән берілген. Осыған байланысты болашақ маман бойында кәсіби мәнді сапалардың қалыптасып, ол тұлға дамуымен ұштасып, нәтижесінде жас ұрпақтың біліктілігі мен іскерлігін қалыптастыру мәселесінің өзектілігі артады. Аталмыш мәселенің

әсіресе ел болашағының кілтін ұстап отқан жас буын – мектеп оқушылары үшін маңызы айрықша.

Оқушыларды қоғамдағы жаңа өзгерістер мен өз халқының тарихы, дәстүрі мен тіршілік ету, ойлау жүйесі туралы рухани негізін дамыта отырып, білім меңгеруге, еңбек етуге үйретуге қажет. Осы орайда қазақ халқының қолөнерін дәріптеу, оған мектеп оқушыларын баулу, шеберлігін дамытудың маңызы ерекше. Қазақ халық қолөнері деп халық тұрмысында жиі қолданатын өру, тігу, тоқу, мүсіндеу, құрастыру, бейнелеу сияқты шығармашылық жиынтығын айтады. Шын мәнінде қолөнер түрлерінің әрқайсысының талай ғасырлық тарихы бар. Қазақ халқы өзінің күнкөріс тіршілігіне қажетті үй-жәй салуды, киім - кешек тігуді, азық - түлік өндіруді өзінің тұрмыстық кәсібі етіп, оларды күнбе - күн тіршілік барысында орынды пайланса, әсем бұйымдар жасап өмір де, сән - салтанатта құра біледі. Бұдан біз халық шығармашылығының қандай түрі болса да, халық өмірімен, сол халықтың қоғамдық өмірімен, қоғамдық тарихымен, күнкөрісімен, кәсібімен тығыз байланысты екендігін көреміз.

Орта мектептегі оқытудың негізгі міндеттері - білім беріп қана қою емес, білім мазмұны арқылы баланың өмірге, еңбекке, адамдарға, айналадағы ортаға, дұрыс қарым - қатынасын қалыптастыру. Оқыту мен тәрбие бір-бірімен байланысты процесс, бір нәрсенің екі жағы сияқты. Тәрбиелік сабақтың мазмұнын анықтай отырып, сабақ барысында оқу және тәрбие міндеттерін шешеді.

Технология сабағында ұлттық тәрбие берудің міндеті жан-жақты дамыған жеке тұлғаны қалыптастыру болғандықтан, жаңа технология бойынша әдістемелік жүйенің басты бөлігі ұлттық қолданбалы қолөнерді технология сабағында қолдана білу болып табылады. Мұны орындау үшін мына ұстанымдар жүзеге асуы тиіс:

1. Оқушыларға технология сабағында ұлттық тәрбие беруге шығармашылық іс-әрекеттерді меңгеру талап етіледі. Өйткені, көркем шығармашылық іс-әрекеттердің күнделікті пайдаланып жүрген оқыту әдістерінен айырмашылығы бар. Яғни, жаңа жағдайдағы «оқыту технологиясы» деп отырғанымыз - халық мұрасындағы қолданбалы қолөнері арқылы ұлттық тәрбие беру ұстанымының өзара тығыз байланыстығы. Демек, бұнда ұлттық тәрбие беруде бірінші орында оқушы тұрады және оның білім алудағы белсенділігіне баса назар аударылады.

2. Технология сабағында ұлттық тәрбие берудің негізгі түрлері - тәрбие берудің дербес және топтау түрлері. Бұл жерде алға қойған басты мақсат оқушыға деген сенім, ұлттық қолданбалы қолөнерге қызығу мүмкіндіктеріне сүйеніп, ұлттық қадір - қасиет сезімін дамыту. Ал, оқытудың фронтальды түрлері, көбінесе бағыт беру, талқылау және түзету енгізуге ғана пайдаланылады.

3. Жаңа технологияның мақсаты бойына технологиялық білімін жетілдіру үшін пайдаланылатын әдістемелік құралдар оқушылардың танымдылық іс-әрекеттерін жүргізе алатындай болуы керек. Бұрынғы дәстүрлі оқулықтар

мұндай талапты қанағаттандыра алмайды, сондықтан, оқушылардың технологиялық білімін жетілдіру үшін жаңа типтегі оқулықтар қажет-ақ.

Қостанай облысы әкімдігі білім басқармасының «Психологиялық қолдау және қосымша білім беру өңірлік орталығы» КММ

8 (7142) 51-18-49 Директор

8 (7142) 51-14-84 Бухгалтерия

8-(7142) 52-41-07 Психологиялық жұмыс бөлімі

8 (7142) 52-41-06 Директордың орынбасары, әдістемелік жұмыс бөлімі

Сайт: <https://rcppido.kz>

Электрондық пошта: oskc2007@mail.ru